Geisler E.

Vállalatunk teljesítette ötéves exporttervét!

MECSEKI Érchányász

Világ proletárjai, egyesüljetek!

A MECSEKI ÉRCBÁNYASZATI VÁLLALAT DOLGOZÓINAK LAPJA

XVII. ÉVFOLYAM 23. SZÁM ÁRA 1,50 FORINT 1980. DECEMBER 1.

Sajtónap '80

Az első forradalmi lap röviddel a Kommunisták Magyarországi Pártjának megalakulása után jelent meg Vörös Újság címmel 1918. december 7-én, amely egyben a magyar sajtó napjává is vált. A szerkesztő bizottságban olyan személyiségek voltak, mint Kun Béla, László Jenő, Rudas László, Vágó Béla, akik egyúttal a Tanácsköztársaság idején vezető tisztségeket is betöltöttek. A Vörös Újságnak politikai, agitációs és kulturális nevelő funkciót szántak szerkesztői és a KMP. Kezdetben a heti két, majd három kiadásban megjelenő folyóiratot maguk a munkások terjesztették.

A kommunista pártok mindenkor nagy jelentőséget tulajdonítottak saját párttagságuk és a tömegek tájékoztatását szolgáló, rendszeresen megjelenő folyóiratoknak, napilapoknak. A sajtóval nemcsak a párt politikáját ismertették az olvasóval, hanem mozgósították is a tömegeket a párt kiemelkedő akcióira, rendezvényeire. A fehérterror idején is — ha nem is országos méretekben, de a vidéki munkáskörzetekben — illegális körülmények között megjelent a kommunista sajtó, hogy tudtára adja a tömegeknek: a párt, és a munkásmozgalom harcol a fehérterror ellen. A párt ugyanakkor gondoskodott arról is, hogy az emigrációban készült politikai kiadványokat eljuttassa Magyarországra.

Az illegális években a párt sajtója más és más címen jelent meg, így többek között „Kommunista", „Pártmunka", „Ifjú Proletár", „Vörös Segély" elnevezéssel.

A harmincas évek is a KMP számára a mély illegalitásban teltek el. Ennek ellenére megjelentek sajtókiadványai, így a „100 %", a „Társadalmi Szemle" a „Gondolat", a „Dolgozók lapja". A Szociáldemokrata Párt újságja, a Népszava volt az egyetlen hazai engedélyezett munkáspárti hírlap ebben az időszakban.

A második világháborút követően a hazai politikai sajtó is új körülmények közé került, és legfontosabb feladatának jelölte meg a társadalom politikai átalakításának szolgálatát, a magyar reakció megdöntését, a demokratikus Magyarország megteremtését.

Gyümölcsöző együttműködés

Lassan már közhelyként hat, de sohasem válhat azzá, ha arról hallunk, hogy napjainkban a tudományos technikai forradalom időszakát éljünk. A tudomány közvetlen termelőerővé válik, a tudományos eredmények igen záros határidőn belül a gyakorlatban is vizsgáznak, realizálódnak és segítik a termelő tevékenységünket.

Ezt a folyamatot igazolja a Kís-kut. és a MÉV IV. sz. bányaüzeme között kialakult gyakorlat is. Erről a kapcsolatról, illetve ennek eredményeiről beszélgettünk Velényi Antal, Selmeczy Miklós és Bognár Lajos mérnökökkel.

Mint ismeretes 1978. április 1-től a Kísérleti kutatási és automatizálási üzem bányászati üzemegysége a IV. sz. bányaüzembe költözött. Az üzem műszaki csoportjával egyesülve megalakult a fejlesztési részleg. Erre azért volt szükség, mivel a bányászati jellegű műszaki fejlesztés mintegy 80 százaléka itt realizálódik.

Most két igen lényeges és fontos eredményről számolhatunk be: egyik a távirányítású rakodógép, a másik a levegő olajköd vizsgálatának eredményei.

A távirányítású rakodógép egyik „szülőatyja", *Bognár Lajos* a következőket mondja:

— Régi igény, hogy az olyan munkahelyekre, ahová — veszélyessége folytán — embert beküldeni nem tanácsos és nem is szabad, önjáró rakodógépet szerkesszünk. Ezt az elképzelést a IV. sz. bányaüzemben sikerült megvalósítanunk. Hasonló rakodógépet egyik tanulmányutunk során Kincsesbányán láttunk, de az az itteni viszonyok között nem felelt meg. Az igénytől és hivatásunk ösztönző erejétől sarkallva levittünk egy rakodógépet a Kísérleti kutatási és automatizálási üzembe, szétszedtük és az átalakítás lehetősége „magától kínálkozott".

— Az átalakítással kapcsolatos villamossági változtatásokat *Szabó Mátyás*; a gépészetiekkel pedig én terveztem. A változtatás lényege, hogy a korábbi kézi működtetést pneumatikus munkahengerekkel váltjuk fel. A véletlen indulás veszélyét is sikerült kiküszöbölni, ami a balesetvédelem szempontjából igen lényeges. Az így átalakított rakodógépek, ha a szükség úgy kívánja kézi úton úgynevezett „hagyományos" módon is működtethetők. Eddig két rakodógépet alakítottunk át, mindkettő a IV. sz. bányaüzemben dolgozik. Ezek a rakodógépek a tömbfejtéseknél és a feltöréseknél dolgoznak elsősorban. A IV. sz. bányaüzem további öt ilyen rakodógépet rendelt tőlünk, munkánkat a néha nehezen beszerezhető villamos alkatrészek hiánya hátráltatja.

Az olajköd-mérési kísérletekről *Selmeczy Miklós* számolt be:

— Ismeretes, hogy a bányabeli fúrások olajköd szennyeződést okoznak. A nemzetközi normák 5 milligramm/m³ olajszennyeződést engednek meg. Kísérleteink során tudtuk, hogy egy-egy fúrógép egy óra alatt mennyi olajat fogyaszt. Az adott fogyasztás mellett mértük a levegő olajköd-tartalmát, más szóval az olajterhelést. Ezek ismeretében változtattunk a szellőztetés intenzitásán és műszerekkel mértük az olajterhelést. Már az első kísérletek sikeresnek bizonyultak.

— Ha a fúrógépek olajzó-berendezéseit jól beállítjuk, akkor közepes intenzitású szellőztetés mellett is az olajködterhelés megengedett nemzetközi normája alá sikerül szorítani bányánk levegőjének olajtartalmát, ami egészségvédelem szempontjából igen lényeges.

— Természetesen, eredményeink ellenére kísérleteinket tovább folytatjuk a lehető legalacsonyabb határ eléréséig. Ez csak két példa, de úgy gondolom az efajta együttműködést erősíteni és támogatni kell.

Dr. Góbi János

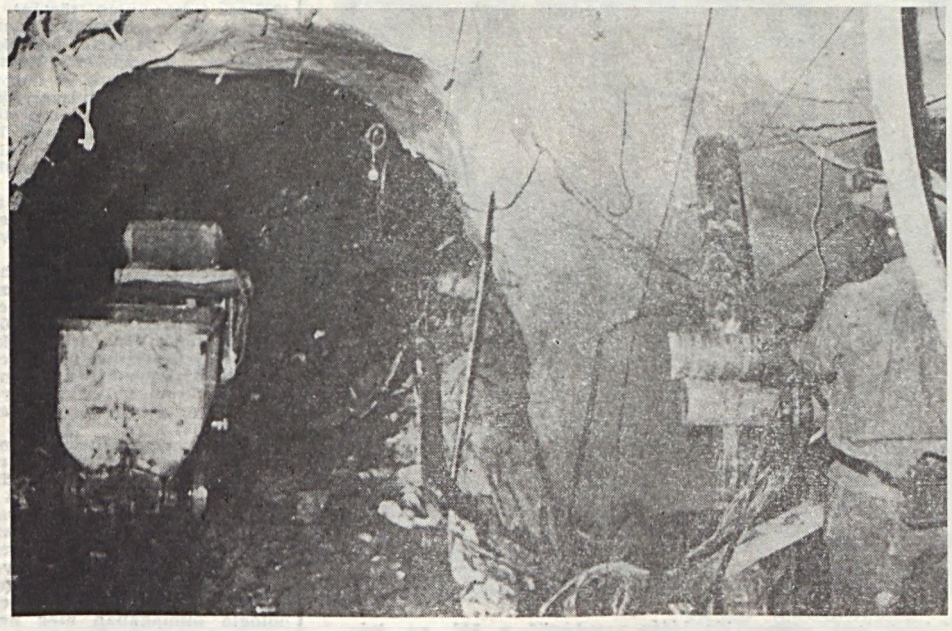

Távirányítású rakodógép dolgozik a IV. sz. bányaüzem hetedik szintjén.
Csöndör László felvétele

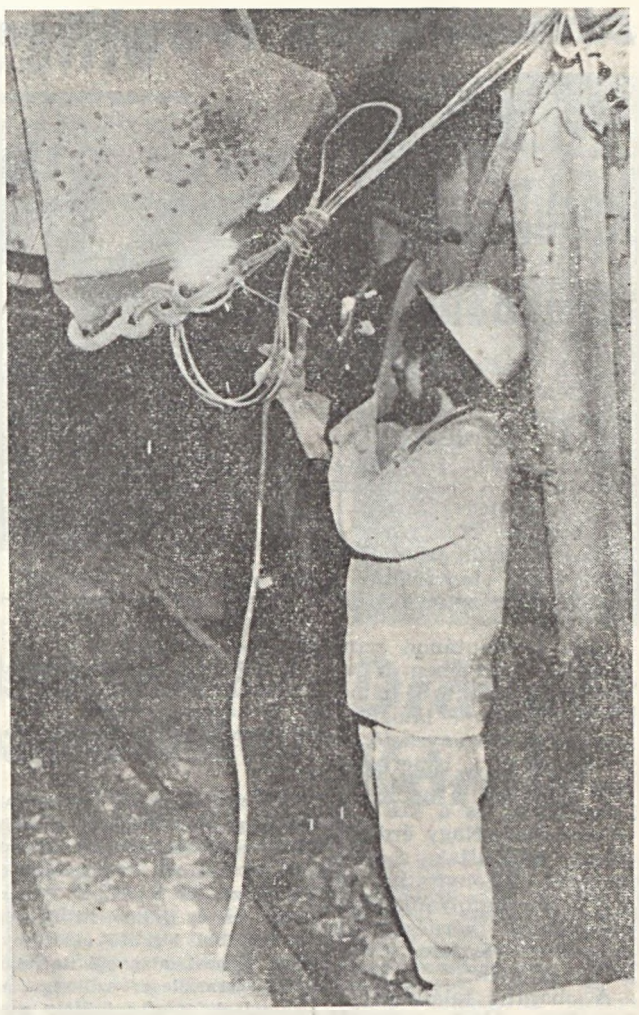

Biszak Dénes, a IV. sz. bányaüzem lakatosa töltőgarat javítását végzi. Csöndör László felvétele

Törd a fejed, érdem

Egyetlen újítás sem veszhet kárba

Ha otthon megengedjük a vízcsapot és csak csöpög, rögtön rájövünk: valami nincs rendjén. A lajtoskocsira várva azon gondolkodunk, vajon melyik lakásban lehet csőrepedés, hol volt fűnyomócső-törés. Hogy esetleg nálunk lehet dugulás az föl sem merül bennünk.

1959 óta közel tízezer újítást nyújtottak be vállalatunknál és ennek felét hasznosították is. Az ország gazdasági helyzete és vállalatunk korlátozott — műszaki fejlesztésre szánt — pénzügyi kerete minden használható újítás jelentőségét növeli. Ennek ellenére az utóbbi években országos szinten csökkent az újítások száma. Kimondva vagy kimondatlanul sokakban felmerül a kérdés: valóban „gödörben" az újítómozgalom?

Fers Antal, vállalatunk iparjogvédelmi csoportvezetője tizenhat éve az újítások és az újítómozgalom leghivatottabb szakértője. Őt kérdeztük.

— *Mi a helyzet vállalatunknál?*

— Ha csupán a statisztikai adatok érdeklik, azok megnyugtatóak. Ez évben november elejéig 144 újítás érkezett be hozzánk. Ebből 42 a baleset- és egészségvédelemmel, illetve a munkakörülmények javításával kapcsolatos. Ezek gazdasági haszna nehezen mérhető. A további 105 újítás több mint öt és fél millió forintot ér. A tavaly benyújtott több mint 200 újítás gazdasági haszna hozzávetőlegesen hét és fél millió forint volt. Jelentős fejlődésről beszélhetünk tehát, de mégsem lehetünk elégedettek.

— *Úgy terjedt el a köztudatban, hogy egy-egy újítás megszületése és alkalmazása, bevezetése között túl sok idő telik el.*

— Rendelet szabályozza, hogy a benyújtott újításokat hatvan napon belül szakvéleményeznünk kell. Egyszerűbb ésszerűsítéseket, javaslatokat könnyebb elbírálni, s jó néhány olyan példát mondhatnék, hogy néhány nap alatt reagáltunk ilyenekre. Viszont vannak jóval nagyobb súlyú újítások is, amelyek értékelése hosszabb időt vesz igénybe.

— Ilyenkor az újítás bevezetésével járó minden tényezőt figyelembe kell venni, többek között a kockázatot is. Nem csupán azt kell mérlegelni, hogy az újítás mekkora hasznot hozhat, hanem, hogy az alkalmazása, bevezetése menyibe kerül. Itt nem ritkán százezrekről vagy milliókról van szó. Az újítá-

(Folytatás a 2. oldalon)

A barátság jegyében

Még közelebb kerültünk egymáshoz

Több éves hagyomány a Szolgáltató üzemben, hogy november 7-e alkalmából szovjet küldöttséget láttunk vendégül. Nagy megtiszteltetés számunkra, hogy október 31-én a Moszkvics autógyár 36 dolgozója találkozhatott az üzem párt, társadalmi és gazdasági vezetőivel, dolgozóival.

Ezen a délutánon színes program keretében a városnézés mellett a bányászati múzeumot látogattuk meg, ahol idegenvezető kalauzolásával ismerhették meg vendégeink a Mecseki Szénbányák és a MÉV tevékenységét. Nagy érdeklődéssel hallgatták a tájékoztatót. Bizonyították ezt a munkafolyamatokkal kapcsolatos kérdéseik is, melyekre részletes válaszokat kaptak.

A baráti találkozó az üzemünk által patronált Jókai úti Általános Iskola könyvtártermében folytatódott. Üzemünk ajándékokkal kedveskedett a vendégeknek, akik viszonzásul a gyárukról szóló díszes tájékoztatót nyújtottak át kollektívánknak. Az est fénypontja a magyaros disznótoros vacsora volt, melyet jó étvággyal fogyasztottak el. A hangulatot fokozta a zene és a tánc, s a jókedvű forgatagban barátságok kötődtek, melyeket az apróbb nyelvi nehézségek sem tudtak megzavarni. A vacsorát követően visszakísértük vendégeinket a szállásukra, ahol a viszontlátás reményében elköszöntünk.

Úgy érezzük, ez a nap mindkét részről kellemes és emlékezetes marad és hozzájárult a szovjeit—magyar barátság elmélyítéséhez.

Nagy Rudolf

Szakszervezeti bizalmiak továbbképzése

A szakszervezeti bizalmiak és a partner műszaki vezetők rendszeresebb tájékoztatásának és oktatásának megszervezését határozta el a SZOT Titkársága ez év július 4-i ülésén. A korábbi bizalmi oktatásokhoz képest alapvető tartalmi változásra lesz szükség az oktatások szervezésénél, ami tudatosabb munkát követel a szakszervezeti testületektől is. Az újtípusú bizalmi oktatás lényege az elméleti és gyakorlati munka jobb összhangja, a bizalmiak és a testületek közötti folyamatos kapcsolat, informálás, véleményesere kialakítása. Az oktatásokat rendszeresen előre meghatározott napokon tartják az üzemek.

A foglalkozások első harmadában az új ismereteket – tananyagot – sajátítják el a bizalmiak. A második részben tájékoztatót kapnak a szakszervezeti munka időszerű feladatairól, a vállalat illetve üzem előtt álló termelési, gazdasági tennivalókról. A foglalkozások harmadik részében a bizalmiak mondják el a tagság véleményét, javaslatait, észrevételeit, amit az oktatás vezetője az információ felelősöknek továbbít.

Az elméleti ismeretek és a gyakorlati munka ilyen módon történő összekapcsolása hozzájárulhat a szakszervezeti munka feladatainak jobb megismeréséhez és a demokratikusabb, megalapozottabb döntések kialakításához.

Az új főbizalmiak december 1-től egyhetes alapképző tanfolyamon vesznek részt az SZMT oktatási központjában. A tanfolyam elvégzése után az alapszervezetek vonják be őket a bizalmiak oktatásába, tájékoztatásába.

A bizalmiak évek óta panaszkodnak, hogy a partner gazdasági vezetők nem ismerik eléggé a bizalmiak jogés hatásköreit. Az idei oktatási évben több üzem a gazdasági vezetőket is meghívja egy-egy bizalmi foglalkozásra.

A bizalmiakkal a partner gazdasági vezetők képzését a szakszervezeti mozgalom nem kívánja átvállalni, de a partnerkapcsolat eredményessége érdekében mindenképpen ajánlatos ez a törekvés.

A Kísérleti kutatási és automatizálási üzemben az „Időszerű kérdések" tanfolyam keretében – speciális tagozatként próbálkoznak tanfolyam szervezésével.

A különféle tanfolyamok eredményességéről azonban csak akkor beszélhetünk, ha az tükröződik majd a szakszervezeti és gazdasági munkában egyaránt, ezért az oktatások megszervezésénél a legkisebb formalitás sem engedhető meg.

Dr. Roisz Andrásné

Egyetlen újítás sem veszhet kárba

(Folytatás az 1. oldalról)

sok szakvéleményezésénél ezért nem a ráfordított idő a lényeg, hanem az, hogy egyetlen egy használható újítás sem veszhet kárba. Persze senki sem tévedhetetlen. Mi is elfogadtunk már olyan újítást, ami nem vált be a gyakorlatban és ugyanaz fordítva is megeshet. De az esetek többségében a szakvéleményezők nem tévednek.

— *Hogyan látja az újítómozgalmat vállalatunknál?*

— Statisztikai adatok bizonyítják, hogy az újítások számában stagnálás, illetve visszaesés tapasztalható. Ennek oka elsősorban az, hogy azok, akik az újítások megvalósításában és alkalmazásában részt vesznek, nem érdekeltek a dolgban. Közöny, irigység, vagy más okok miatt eleve ellenszenves számukra minden új, hiszen az esetek többségében nem személyes érdekük az újítások sorsa. Az újítómozgalmat nem lehet úgy fejleszteni, hogy előírjuk a szocialista brigádoknak az évente benyújtandó újítások számát.

Ha a vízcsapban nincs víz hiába tekergetjük a csapot.

Minden újítást a szakmai tapasztalat és az emberi tenniakarás szül, nem pedig a brigádvállalás.

Nógrádi Gábor

Egy „mozgató rugó" a sok közül

Ravadics Mihály

A régi „szakcsik" közül mindenki ismeri az üzem egyik élénk mozgású, szinte mindig vígkedélyű fiatal szakemberét, *Ravadics Mihályt*. 1963 óta dolgozik az ÉDÜ-ben lakatos hegesztői minőségben. A pártszervezetben 1970 óta aktívan tevékenykedik, és a folyamatos politikai önképzést is fontosnak tartja. A marxista középiskola elvégzése után 1978—79-ben bentlakásos pártiskolát végzett. Jó munkája eredményeként 2 éves speciális pártépítés, pártelmélet szakágra nyert felvételt, melyen az első évet már elvégezte.

Január óta az ÉDÜ III. üzemegység pártalapszervezetének titkára. De mit mond róla *Lelkes István*, az üzemegység technológusa?

— Ravadics Mihály 6 éve csoportvezető. A végtermék üzemrész műszaki állapota sokat javult ez idő alatt. Munkájában lelkiismeretes, önmagát nem kímélő módon. Közvetlen, emberekhez közelálló stílusát párttitkárrá választása után is megtartotta. Politikai képzettségét megfelelően alkalmazza a mindennapi életben. Az új iránt fogékony, többszörös újító. A TMSM-mozgalomban részt vesz és csoportjának tagjait maximálisan ugyanerre a munkára ösztönzi, így sok újítása van a brigádnak.

Tóth Károly művezető: — Munkaszervezése kiváló. Az ő hibájukból (gépész) üzemállás nem volt. Ha viszont technológiai természetű hiba adódik, amely az üzemvitelt veszélyezteti, térítésmentesen túlóráznak a hiba elhárítása érdekében. Párttitkári tevékenysége gazdasági munkáját nem hátráltatja. Gyűlések esetén jól megszervezi a fenntartást. Munkatársaival jók a kapcsolatai.

És végül egy apróság. A csoport tagjaira jellemző, hogy még jobban dolgoznak mint azelőtt. „Ne érje szó a ház elejét" — vagyis vigyáznak vezetőjük pozícióbeli tekintélyére.

Ilyen vezetők kellenek, és szerencsére akad belőlük még jónéhány.

Keller Gábor

A biztonságos bányamunkáért

A bányászat sajátos viszonyaiból adódik fokozottan balesetveszélyes jellege. A dolgozók különös mértékig kiszolgáltatottak a természet objektív tényezőinek. A biztonságtechnika elsődleges feladata a fokozott baleseti veszélyforrások feltárása, elemzése, intézkedések megtétele az üzemi balesetek csökkentése céljából.

A 3 napon túl gyógyuló üzemi balesetek összehasonlító elemzése alapján a IV. sz. bányaüzemben fokozatos javulás tapasztalható. 1975-től 1980. III. negyedévig az 1000 teljesített műszakokhoz viszonyított kiesett betegnapok számát vizsgálva 100 százalékos bázishoz 84,2 százalék a tárgyi évi mutató. Ezzel párhuzamosan és hasonló mértékben csökkent a balesetek abszolút száma. Ezen eredmények az üzem műszaki és fizikai dolgozóinak összehangolt tevékenysége alapján alakultak ki.

A korszerű termelési módszerek, LHD technika, szintomlasztásos fejtési rendszer alkalmazásával nőtt a bányában dolgozók biztonsága. A tömegtermelő munkahelyeken 1980-as évben nem történt 28 napon túl gyógyuló üzemi baleset. A baleseti adatokat elemezve lényegesen kedvezőbb képet kapunk a hagyományos fejtési rendszerekkel szemben. A baleseti mutatók folyamatos csökkenésének kialakulásában feltétlen jelentősége van a fejtési technológia megváltoztatásának. A szintomlasztásos fejtések alkalmazása egyértelműen megdöntötte azt a korábbi téves szemléletet, "ha fokozzuk a termelékenységet ezzel párhuzamosan nő a balesetek száma". Míg a tömegtermelő munkahelyeken az egy főre eső termelés 20 százalékkal nőtt, a baleseti mutató megközelítően ugyanilyen arányban csökkent a hagyományos fejtési rendszerekhez viszonyítva.

Az új, korszerűsített technológia, önjáró szállító- és rakodógépek alkalmazása törvényszerűen magával hozta a minden téren jól képzett szakembergárda kialakítását. Másfelől ezen gépek alkalmazásával új baleseti veszélyek és ártalmak jelentkeztek (dízel üzem). A korszerű technológia önmagában még nem jelenti a baleseti források csökkenését. A balesetmentes munka céljából szükséges a műszaki és fizikai dolgozók közös felelősségérzetének kialakulása.

A főbb bányaveszélyeket vizsgálva az össz üzemi balesetek 30 százalékát a kőzethullás teszi ki. Ennek csökkentése céljából a kőzethorgonyos biztosítások – torkrét biztosítások – fokozottabb alkalmazását kívánjuk elvégezni. Újabb baleseti veszély, és egészségi ártalmat okoz a szintomlasztásos fejtésekben végzett másodlagos kőzetaprítás. A robbantási technológia fejlesztésével, valamint az önálló szellőztetési rendszerek kialakításával kívánjuk ezt a problémát megoldani. A felsoroltak csak töredékét képezik a balesetelhárítás érdekében hozott műszaki intézkedéseknek.

Az üzemi mutatószámok csökkenését pozitív irányban befolyásolták a részlegek közötti munkaversenyek, valamint a balesetelhárítási tevékenységgel összekapcsolt anyagi ösztönzési rendszer kialakítása a termelő csapatoknál.

Az üzem balesetelhárítási eredményeinek alakulásában meghatározó szerepet játszott a társadalmi szervekkel – szakszervezet, KISZ-szervezet – való szoros együttműködés. A szakszervezeti bizottság negyedévenként beszámoltatta a munkavédelemmel foglalkozó aktívákat, a bizalmiak információira támaszkodó javaslatokkal konkrétan segítette a balesetelhárítási tevékenységet. A KISZ-szervezet 12 fős ifjúsági munkavédelmi őrhálózat megszervezésével, a KISZ Radar mozgalomban beérkező észrevételek továbbításával pozitívan járult hozzá eredményeink alakulásához. Üzemünk elnyerte az 1980. III. negyedévi üzemek közötti balesetelhárítási versenyt.

Eredményeink biztatóak, szintentartásukhoz, javításukhoz állandó és folyamatos munkára van szükség. Az egyre korszerűsödő termelési technológiákkal kapcsolatos balesetelhárítási továbbképzés napirenden tartásának rendkívül nagy szerepe van a balesetek megelőzésében, a dolgozók felelősségérzetének kialakításában.

Bokodi Béla

Határőrök látogatása a IV. sz. üzemben

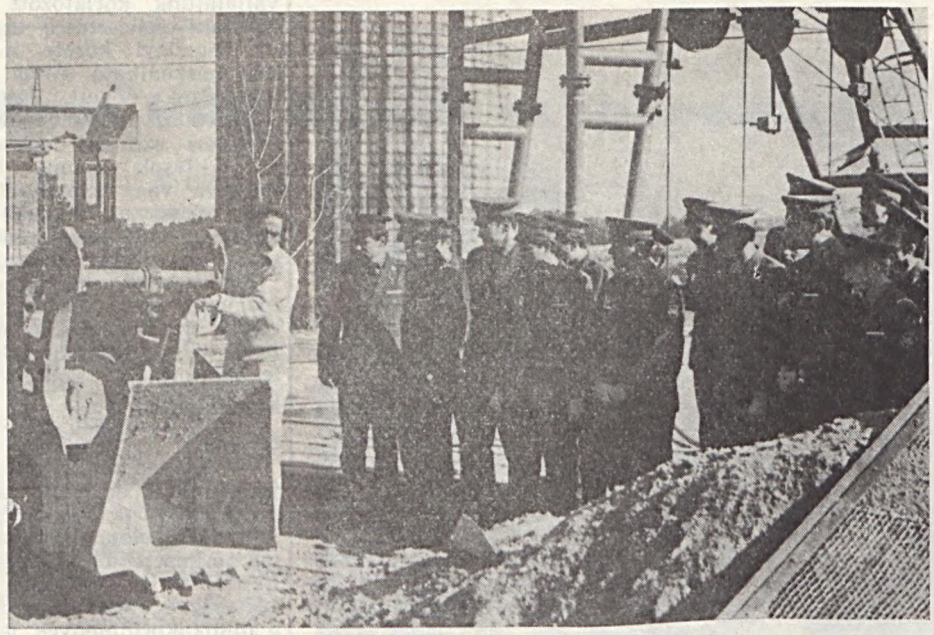

A határőrség KISZ-fiataljainak egy csoportját látta vendégül a IV. sz. bányaüzem gazdasági és KISZ-vezetése. A vendégek tájékoztatót kaptak az üzem gazdasági és KISZ-életéről, ismerkedtek a bányászat gépeivel. Képünkön Deák László a 71-es ifjúsági szocialista brigád vezetője a rakodógép kezelését mutatja be a határőr fiataloknak. **Csöndör László felvétele**

MEGYEI Ércbányász

A Mecseki Ércbányászati Vállalat dolgozóinak lapja
Felelős szerkesztő: Kablár János
Szerkesztő: Ragoncsa János
Szerkesztőség: 7633 Pécs, 39-es dandár út 19.
Telefon: 15-851
Vállalati tel.: 7-243, 7-147
Kiadja a Baranya megyei Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: Braun Károly
Kiadóhivatal: 7601 Pécs, Hunyadi út 11.
Telefon: 15-000

MÉV Nyomda 7633 Pécs, 39-es dandár út 19.
Felelős vezető: Sperczel János

Megjelenik kéthetenként
Előfizetési díj egy évre 36 forint
Előfizethető a szakszervezeti bizalmiaknál

Ny-623-4

Tökéletesen megfelel a követelményeknek

Munkában az öntöde két formakészítője, Pittinó Tibor (balról) és Rábavölgyi György, akik egy szkréperkanál-szár felületképzését és festését végzik. Háttérben a már elkészült szkréperkanál formája látható.

Szkréperkanál

Szerintem tökéletesen megfelel a követelményeknek, mert könnyű, felszerelése gyors, meghibásodási lehetősége kicsi, kopásállósága össze sem hasonlítható az előzőekkel. Az igazi előnye, hogy robbantás után a vájvégre kis üregen át is befér, és a lerobbantott kőzetet jó hatásfokkal bontja meg — mondja Drótos László, a III. sz. bányaüzem 6-os körletének vezetője. Hogy miről van szó? A választ Kovács László, a gépészeti és energetikai főosztály vezetője adja meg:

— A vállalat fennállása óta a szkréperkanalakat külső cégekkel gyártattuk. Sokszor már a minősége is kifogásolható volt. A vaslemezből készült kanalak a kőzet koptató hatása, majd az egyre növekvő teljesítményű igénybevétel miatt igen rövid élettartamúak voltak. A hibáktól függően kerültek selejtezésre vagy felújításra. Bányabeli javításuk lehetetlen s így a kihozataluk, majd az újbóli munkahelyre történő visszaszállításuk nem kis munkát jelentett. E tény jelentősen feltartotta a csapatok munkavégzését, egyszóval hátráltatta a termelést.

— A vállalat több szakemberével két éve egy szovjetunióbeli tanulmányúton vettünk részt. Ekkor találkoztunk az acélöntvényből készült szkréperkanállal. Munka közben láttuk előnyeit is, jó tulajdonságait, itthon azonnal igyekeztünk a mi bányászatunkban is meghonosítani.

— Elkészült a terv, majd az öntöde legyártotta az első próbapéldányokat. Ennek több mint egy éve, s azóta is kiválóan dolgoznak a csapatokon. A II. sz. bányaüzemben kettő, a III. sz. bányaüzemben tizenhárom, míg a IV. sz. bányaüzemben három mangánacélból készült szkréperkanál üzemel. Jelenleg tíz darab megmunkálás és összeszerelés alatt van a Szolgáltató üzemnél, valamint a bányaüzemektől további hatvan darabos megrendelést kaptak.

Időközben módosításokra, apróbb finomításokra is sor került. Így az öntöde elkészítve az új mintát, a következő öntéseket már eszerint végzi.

Pethő Ernő, a III. sz. bányaüzem főbányamestere így foglalta össze a hosszabb távra tervezett szkréperkanál-átállást.

— Jelenleg tizenhárom új típusú szkréperkanalat használunk, de szívesen dolgoznánk ennél jóval többel is. Erre ígéretet is kaptunk a vállalattól. Egyetlenegy probélma mutatkozott csupán, hogy a szarv felerősítése a kanáltesthez gyenge volt. De mint tudjuk, e hibát a következő szériánál már kiküszöbölik.

Veress Tamás

Az üres csille nem mindig üres

A Szolgáltató üzem föld alatti szállításán a külszíni döntő gépi berendezéseinek és a bunkeroknak rekonstrukciója több (2—3) éves folyamat. A rekonstrukció célja kettős. Egyrészt a meglevő berendezések kapacitásának növelése, másrészt a nehéz fizikai munka lehetőség szerinti csökkentése és biztonságosabbá tétele. A munkálatokról Imre István, a föld alatti szállítás vezetője a következőket mondta.

— Első lépésben egy új típusú bunker szerkesztését és legyártását, majd üzembehelyezését kellett megoldani. Mindezeket az tette indokolttá, hogy a bányaüzemektől kiérkező nagy kövek nem fértek át a bunker csapoló nyílásán. Elakadást okoztak, s ennek elhárítása veszélyeztette a dolgozók testi épségét, nem szólva a termelés-kiesésről.

— Az új bunker féléves próbaüzemelése után — mivel a hozzá fűzött reményeket beváltotta — megkezdtük a többi négy bunker cseréjét is. Ez a folyamat két évet vett igénybe, s a múlt év végén fejeződött be.

— *Ezzel azonban a rekonstrukció még nem lett teljes?*

— Nem, s az új bunkerok beépítésével egyidőben foglalkoztatott minket más probléma is. Az, hogy a körbuktatókon olyan módosításokat kell eszközölni, amely lehetővé teszi, hogy a csilléből kiálló nagy kövek törése nélkül a csilléket le lehessen dönteni, száműzve ezzel a nagykalapácsot.

— A megoldás végül is egy olyan körbuktató gyártásával sikerült, melynek egyik oldala nyitott, s ezáltal a nagyköves csillék zavartalanul begurulhatnak a körbuktatóba, s nem kell tartani beszorulásuktól. A múlt év elején szereltük fel az első ilyent, majd hosszabb próbaüzem után az év szeptemberében a másodikat.

— *Nem hosszú a próbaüzemre a majd két év?*

— E hosszú időre azért volt szükség, mert itt már az építészeti és műszaki feltételek egészen mások voltak mint az első körbuktatónál. Így más típusú csillebehatárolót, vágányzárat, betöltő rendszert kellett alkalmaznunk, melyek üzembiztonságát a külszínen különkülön beépítve kellett kipróbálni. A visszalevő három körbuktatót ugyan így kívánjuk átépíteni, mely a 81-es év feladatát képezi majd.

— *Az üres csille nem mindig jelent tiszta csillét is. E kettős kívánalom teljesítéséért tettek-e valamit?*

— Az említett munkálatokkal egyidőben a teljes külszíni csilletisztítás is megváltozott. A gyenge hatásfokkal működő vibrátorok helyett ma már minden buktatónál munkahengerrel — döngölővel — történő csilletisztítás van, mely igen jó hatásfokkal dolgozik.

A rekonstrukció az üzemegység műszakiainak s szakmunkásainak tudását, a mindennapos gondjainknak saját erőből történő orvoslását példázza. Amiért ez különösen szót érdemel az az, hogy a föld alatti szállítás feladata a kiszolgálás és a karbantartás, s nem pedig egy ilyen komoly beruházás elvégzése. Még akkor is, ha a Szolgáltató üzem a munkálatokhoz minden segítséget megad.

Veress Tamás

Bizonyítani szeretnének

Közeledik az év vége, s tapasztalataink szerint vájvégi csapataink zöme fokozza a munkatempót, hogy sikeresen teljesítse az előírt tervfeladatokat. Ez az igyekezet abban is megmutatkozik, hogy egyes kollektívák kiugró termelési eredményekkel hívják fel magukra a figyelmet.

A III. sz. bányaüzem II-es körletében dolgozó 45-ös csapat október hónapban 155 fm vágatot hajtott ki Z—3-as szelvényben, ami 131 százalékos teljesítménynek felel meg. Kiemelkedő eredményükről, az elért sikerről beszélgettünk Bojtor János csapatvezető vájárral.

— *Minek tulajdonítható ez a szép teljesítmény?*

— Az elmúlt egy év alatt sikerült „összehozni" egy idősebbekből és fiatalokból álló ütőképes gárdát. Kialakult a szakok közötti szükséges munkamegosztás, a csapat minden tagja aktív munkavégzéssel tölti a teljes műszakot, de az is közrejátszott, hogy komolyabb kőzetminőségromlás nem hátráltatta a csapatot.

— *A kimagasló teljesítmény elérését az is elősegítette, hogy egész hónapban mindegyik szak teljes ciklust teljesített. Milyen munkamódszerekkel tudják biztosítani azt, hogy a szakok közötti összhang megfelelő legyen?*

— Csapatgyűlésen megbeszéltük, hogy a szakok cikluson belül milyen mellékmunkát kötelesek elvégezni. Ezt mindegyik szak minden esetben végre is hajtotta. A jó munkavégzést segítette, hogy a csapatnál dolgozó aknászok előrelátóan és folyamatosan biztosították a munkafeltételeket. Alapvető volt, hogy a csapat valamennyi tagja jó hangulattal és nagy akarással végezte egyéni feladatait. Mindenki jó minőségű munkát adott ki a kezéből, így nem kellet sok időt fecsérelni az utólagos javításokra.

— *Milyen terveik, elképzeléseik vannak az év hátralevő időszakára?*

— Nagyon szeretnénk továbbra is az októberihez hasonló jó eredményt elérni, s ezzel az éves munkaverseny helyezettjei közé kerülni. Azt is elhatároztuk, hogy az elvégzett munkánk nemcsak mennyiségileg hanem minőségileg is megfelelő marad.

A csapatvezetővel való beszélgetéskor nem panaszként, de elhangzott, hogy a 45-ös csapat általában kisebb volumenű munkákat szokott kapni, ami véleményük szerint a csapat teljesítményét visszafogja. Szeretnék, ha olyan munkahelyük lenne, ahol folyamatosan tudnának dolgozni.

A körletvezetésnek ezzel kapcsolatban az a véleménye, hogy a csapat — különösen ez évi eredményei alapján — a közeljövőben alkalmas lesz a jelenleginél nagyobb feladatok elvégzésére is.

Ennek bizonyítására készül a 45-ös kollektíva minden egyes tagja.

Herendi István

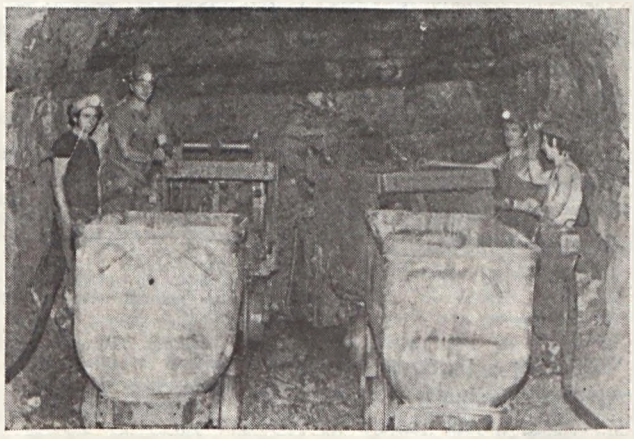

Varga Lajos, Bojtor János, Dajka István és Cservenka Ferenc a 45-ös csapat tagjai.

Boskovits Elemér felvétele

Munkásportré

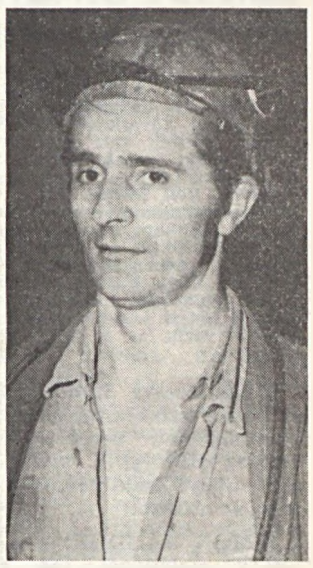

Drávecz Károly

1968 óta dolgozik ugyanazon a csapaton Drávecz Károly szakvezető vájár. Ez idő alatt az 5-ös csapat kollektívája mindig képes volt a megújulásra, amit a sorozatban elért szép munkasikerek, versenyeredmények, egyéni- és csapatkitüntetések is bizonyítanak.

Jóllehet ez a brigád nem indult sikeresen. Kezdetben az üzem egyik leggyengébb csapataként tartották számon. Beszélgetésünkkor természetesen arra voltam kíváncsi, hogyan sikerült felzárkózni?

– Elsősorban úgy – mondja – hogy olyan embereket válogattunk össze, akik tudtak és akartak is dolgozni és a munkavégzésben ezt be is bizonyították.

De még hogy! 1975 óta minden esztendőben arany fokozat a szocialista brigádmozgalomban, az üzem és a vállalat kiváló brigádja cím, és a meghirdetett munkaversenyek mindegyikén az első hat között végeztek.

Gazdasági munkájuk során különös gondot fordítottak mindig a szakmai tudásra és a munkaszervezésre. Drávecz Károly azt vallja, hogy a mai követelmények mellett a munkaszervezés döntő tényezője a mindennapi eredményes munkavégzésnek, hiszen jelenleg csak azok a csapatok érhetnek és érnek el komoly eredményeket, ahol a munkaszervezést jól megoldják. Ehhez természetesen jó szakmai tudásnak kell párosulnia.

Az eddiglekben is feltűnt, hogy nem szívesen beszél önmagáról. Annál inkább bőbeszédű, amikor a csapatról, a közös munkáról kérdezem. Pedig az egyéni teljesítményei miatt sincs mit szégyenkeznie. Szakszervezeti bizalmiként és munkavédelmi őrként dolgozik hosszú évek óta – közös megelégedésre. Társai örömét, gondját magáénak érezve intézi ügyes-bajos dolgaikat, továbbítja felvetéseiket.

Eddigi munkája elismeréseként háromszor volt kiváló dolgozó, megkapta a Bányász Szolgálati Érdemérem bronz fokozatát, s az idei bányásznapon a Kiváló Munkáért miniszteri kitüntetést. Drávecz Károly mindezt úgy fogja fel, hogy az erkölcsi elismerésekben az 5-ös csapat egész kollektívájának a tevékenysége is benne van, és ez így természetes.

Mondotta is, amikor arra kértem választ, hogy munkájában, egyéni életében még mit szeretne elérni.

– Szeretném, ha az 5-ös csapat továbbra is ilyen jó eredményeket érne el, egyénileg pedig ugyanúgy dolgozni mint eddig, vagy még jobban, mert a követelmények mindig nagyobbak lesznek, s nekünk, valamennyiünknek az a dolgunk, hogy megfeleljünk ezeknek a követelményeknek.

H. I.

VÁLASZOK, INTÉZKEDÉSEK

1. A III. sz. bányaüzem dolgozói a következő problémákat vetették fel: nem értenek egyet azzal, hogy az aranygyűrű után is nyugdíjjárulékot kell fizetni, azt pedig igazságtalannak tartják, hogy a csökkent munkaképességű dolgozóktól az értékét a következő évben levonják. — A Tüzér utcai buszmegállóból induló dolgozók kifogásolják, hogy a fedett várakozót miért nem helyezik át az új megállóba.

A kérdésekre *Simon Sándor*, a vszb közgazdasági bizottságának vezetője és *Juhász Károly*, a vállalat munkaügyi osztályának vezetője válaszolt:

SIMON SÁNDOR: — A SZOT szabályzat 153. §-nak első bekezdése alapján a vállalat jogszerűen járt el, mert a természetbeni juttatás után — így az aranygyűrűk után is — nyugdíjjárulékot kell levonni. A 17/1975. MT sz. rendelet 80. §-a szerint a havi átlagkeresetbe be kell számítani a természetbeni juttatás értékét, mert az a nyugdíj alapba is beszámít. (Ez egyben válasz a Kutató-mélyfúró üzem dolgozóinak is a hasonló kérdésre.) Igazuk van a csökkent munkaképességű dolgozóknak, amikor kifogásolják, hogy az aranygyűrű értékét a jövő évben levonják tőlük, mert a MüM két rendelete az átlagkereset megállapításánál a keresetkiegészítés alapjául csak a pénzben kifizetett bér beszámítását teszi kötelezővé. Mivel az aranygyűrű nem pénzben fizetett összeg, véleményünk szerint sem vehető figyelembe az átlagkereset kiszámításánál. Fentiek alapján jogsegélyszolgálatunk a vállalat vezetőségével együttesen kérelemmel fordult a Társadalombiztosítási Igazgatósághoz a sérelem orvoslása érdekében. A kérelmet, amit a BDSZ illetékes osztálya is támogat, az igazgatóság felterjesztette a SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatóságához állásfoglalás végett. A főigazgatóság állásfoglalását közöljük majd dolgozóinkkal.

JUHÁSZ KÁROLY: — A Tüzér utcai felüljáró építése miatt a munkásszállítás útvonala megváltozott. A fedett váró előtt egyelőre nincs megálló. Az építkezés befejezése után kialakítandó forgalmi rendtől függ az, hogy hová lehet majd elhelyezni a fedett várót.

2. A Kutató-mélyfúró üzem dolgozói azt kérik, hogy az Ingatlankezelő Vállalat a lakások felújításáról előre értesítse a lakókat, hogy feleslegesen ne végezzenek beruházásokat. Kérdezik, hogy a felújított lakásokból kikerülő cserépkályha jó csempéit miért törik össze, miért nem értékesítik.

A kérdésre *dr. Kutas Éva*, a PIK ingatlan-gazdálkodási vezetője válaszolt. — A lakók a felújításról a tervezést megelőző bejárás során szereznek tudomást. A munkák megkezdéséről pedig a házkezelőségek általában pár hónappal előbb értesítik a bérlőket. A jó, használható kályhacsempéket kiválogatjuk és magunk újra felhasználjuk. A rosszakat törmelékként szállítjuk el. Az, hogy mi használható és mi nem, csak alaposabb vizsgálat után dönthető el.

Érdemes megnézni

Szanthoffer Imre grafikái

„A bányászok, a bányamunka, a bányász életének ábrázolása szinte egyidős magával a bányászattal. Az ember leereszkedése a földi világból a föld alatti világba mindig misztikusnak tűnt és még tűnik ma is a kívülállóknak. Ez is eredményezte, hogy a kor művészei megpróbálták a bányász munkájának megörökítését, mások számára való megismerését elérni" — e szavakkal nyitotta meg Szanthoffer Imre grafikusművész kiállítását november 11-én Szomolányi Gyula, műszaki főosztályvezető a Központ tanácstermében.

A grafikusművész ez év nyarán a IV. sz. bányaüzemünkben járt, és a bányászok mindennapos életét bemutató alkotások egy része ebből az élményből született. A művész bányászokról készült rajzait és grafikáit először Gyöngyösön mutatták be, de a munka, a munkásember ábrázolása korábban is gyakran témája volt grafikáinak. A paksi, épülő atomerőműről készült munkáit Szekszárdon láthatta a közönség. A kárpátaljai tájakat és az ott épülő gázvezeték munkálatait budapesti kiállításon mutatta be. Ez évben a Mecseki Szén- majd az Ércbányászati Vállalat üzemeibe látogatott és a jelenlegi kiállításán az ott készült munkái láthatók.

Művészetének legjellemzőbb vonása a közérthetőség. Témaválasztását gondosság jellemzi, a dolgozó embert és az általa létrehozott alkotások megörökítésére törekszik. Munkáit — egy általa kidolgozott — monotypiai eljárással készíti. Technikáját, bravúros rajztudását mindig a mondanivaló szolgálatába állítja. Törekvései és munkássága elismeréssel és megértéssel találkozik. Elhivatottságáért 1978-ban SZOT-díjban részesült.

„Az ő példáján is bízunk benne, — fejezte ki sokak kívánságát Szomolányi Gyula főosztályvezető megnyitójában — hogy alkotóművészeink, grafikusaink jelentős része sorsközösséget vállal a bányászok életével, és témáik kiválasztásában művészi megközelítéssel egyre közelebb jutnak a bányászok mai életének, a bányászat ma is veszélyes és nehéz, de megváltozott körülményeinek ábrázolásához és a nagyközönséggel való megismertetéséhez."

Dr. Roisz Andrásné

HINTŐPOR

Hogy ez a cím mit takar, sokunk számára még talány. Találgatni persze lehet, de Sándor György, a „humoralista" bizonyára nem ok nélkül adta ezt a címet önálló estjének. Alig egy hónappal a budapesti ősbemutató után december 8-án a Ságvári Endre Művelődési Házban mi is találkozhatunk a népszerű nevettetővel, akit — nem is minden ok nélkül — a ma Karinthyjának neveznek.

Igényes és eredeti humora lényéből fakad. Messze áll tőle az olcsó „geggelés", a poénok, gondolatai, fantáziája láncszemei.

Bár tévében, rádióban keveset szerepel, mégis sokan ismerik őt, aki savanyú ábrázattal, egyszerű szavakkal és halálkomoly gondolatokkal tereli a nézőt a gyilkos poénokig.

Egyszemélyes színháza mindenütt telt házat vonz. Gondolom nem lesz ez másképp a Ságváriban sem.

N. G.

Több felelősséget!

Tűzesetek

Dolgozóink többször felteszik a kérdést, hogy mi a fontosabb: a megelőzés, vagy az oltás? A válasz látszólag egyszerűnek látszik. Ha mindenki megtesz minden tőle telhetőt annak érdekében, hogy ne keletkezhessen tűz, akkor nincs szükség tűzoltásra. A gyakorlat azonban azt igazolja, hogy a legkörültekintőbb tűzmegelőzési követelményekkel sem zárható ki a tüzet okozó emberi gondatlanság vagy szándékosság, illetőleg az előre nem látható természeti katasztrófa. Ezért a tűz gyors felszámolására, a tűzoltó felszerelések állandó készenlétbe tartásával, a tűzoltók magasszintű képzésével is fel kell készülni: mindezek figyelembevételével megállapítható, hogy a megelőzés és az oltás csak együtt, egymást kiegészítve nyújt hatékony védelmet a tűz pusztításával szemben.

Az elmúlt fél évben keletkezett tűzesetek is ezt bizonyítják: 271 tűzeset, kétmillió forint kár. A tűzesetek következtében életét vesztette három személy, megsérült 12. Tűzkeletkezési okként a villamos berendezések 34, a nyílt láng használata 14, műszaki hiba 45, sugárzó hő 32, a dohányzás 33, a tűzoltóberendezés meghibásodása 27, a gyermekjáték 11 esetben volt megállapítható.

Szolgáljon tanulságul néhány tűzeset. Szigetváron felügyelet nélkül üzemeltetett olajkályha gyújtotta fel a lakást. Kár 28 000 forint. Somogyviszlón gyerekjáték okozott tüzet. Kár 800 forint. Szentlőrincen a villamos hősugárzó okozott tüzet a garázsban. Kár 11 000 forint. Somogyhatvanban a befagyott vízvezetéket benzinlámpával olvasztották, a szigetelőanyag meggyulladt. Szerencsére a tűz nem terjedt tovább, így nagyobb kár nem keletkezett. Ugyanitt szabálytalan hegesztésből a hegesztett anyag környezete meggyulladt. Kár 300 000 forint. Gödrén gépkocsijavítás közben az ülésre helyezett csikktől a kárpit meggyulladt. Kár 6 000 forint. Mohácson a szabvány előírásoknak nem megfelelő villamos berendezés az asztalosműhelyben tüzet okozott. Kár 20 000 forint. Egy férfi ágyban dohányzott és meghalt a meggyulladt ágynemű füstjétől és égési sérüléseitől. Pécsett egy műanyag hulladékgyűjtőbe ürítették a hamutartót, benne egy parázsló csikkel. Kigyulladt a műanyag hulladékgyűjtő és égett a berendezés. Egyetlen cigaretta több mint 10 000 forintba került a dohányosnak. Gépkocsitűz a 6-os úton, a kipufogó meggyújtotta a motorban felejtett rongyot, a kocsi is kigyulladt. Kár 9 000 forint. Égő cigarettával nyúlt be a ruhásszekrénybe, a parázs kihullott, a szekrény kigyulladt. Kár 5 000 forint. Pécsett egy 4 emeletes ház alagsori helyiségében szabálytalan hegesztésből tűz keletkezett, szerencsére a tüzet sikerült eloltani, így a kár csak 2 000 forint. Pellérden tűzveszélyes folyadék szabálytalan használatából keletkezett tűz. Kár 90 000 forint. Harkányban a kemping faházak építése során Palmafix ragasztóval dolgoztak, ugyanakkor a vízvezetékszerelő benzinlámpával, tűz keletkezett. Kár 18 000 forint. Pécsett az egyik háziasszony a hűtőszekrény helyett a kvarclámpát kapcsolta be, mely tüzet okozott. Kár 2 000 forint.

Pécsett az egyik építkezési területen gyerekek játszottak a tűzzel, hungarocell és egyéb hulladékot égettek, elcsodálkoztak, hogy a felvonulási épület is tüzet fogott.

Közeleg a karácsony, vigyázzunk nehogy a karácsonyfagyertyák lángja átterjedjen a lakásra, annak berendezési tárgyaira.

Lengyel Béla

Események képekben

Nyugdíjas-találkozó '80

A Kísérleti kutatási és automatizálási üzem ez évben is megrendezte régi dolgozóinak találkozóját, a nyugdíjas-találkozót. Az üzem szakszervezeti bizottsága 30 nyugdíjast hívott meg. Az igen szép számban megjelent vendégeket Müller Károly szb-titkár köszöntötte. A régi ismerősök hamar közös témára találtak. Visszagondoltak a múlt szép emlékeire, az együtt töltött dolgos évekre. Nagyon jó alkalom ez az idős embereknek kapcsolataik feleleventésére problémáik megbeszélésére.

A barátságos vendéglátást megköszönve jó hangulatban, a jövő évi viszontlátás reményében búcsúztak egymástól.

Felvételünkön Stocker Lajos üzemegység-vezető beszélget régi munkatársaival. Kovács István

Újabb két lépcsőházba költözhettek be vállalatunk dolgozói az Ércbányász utcába. Csöndör László felvétele

Művelődjünk, szórakozzunk

A Ságvári Endre Művelődési Ház decemberi programjából

1-től 21-ig: Antal Krisztina és Tukora Istvánné grafikai és tűzzománc kiállítása a Stúdiógalériában.

1-én 18 órakor: Ifjúsági klub. Koszics Attila rocktörténeti sorozatának II. része.

2-án 17 órakor: Mozi. Sípoló macskakő (magyar film).

3-án 15,30 és 17,30 órakor: Mozi. Robinson Crusoe (angol film).

19,30 órakor: A szentév (francia—olasz film).

4-én 16 órakor: Munkásakadémia. A vállalat jövő évi és középtávú tervei. Tóka Jenő vezérigazgató előadása.

17 órakor: Szocialista brigádklub: A bermuda háromszög titkai. Dr. Nagy László előadása.

6-án 15,30 és 17,30 órakor: Mozi. A Nagy Medve fiai (NDK film).

19,30 órakor: Színes tintákról álmodom (magyar film).

7-én 10,00, 15,30 és 17,30 órakor: A Nagy Medve fiai (NDK film).

18,00 órakor: Disco. Műsorvezető: Tuczai József.

19.30 órakor: Színes tintákról álmodom (magyar film).

8-án 18 órakor: Ifjúsági klub. Beszélgetés Kőbányai Sándorral.

19 órakor: Hétfő esték a Ságváriban. Hintőpor. Sándor György humoralista előadóestje.

10-én 15,30 órakor: A kis postáslány (szovjet film).

17,30 és 19,30 órakor: Az egyik énekel, a másik nem (francia film).

18 órakor: Magányosok klubja. Tájak, városok (Svédország, Dánia, NSZK, Svájc, Lichenstein, Ausztria). Kart László diavetítéses útiélménybeszámolója.

11-én 16 órakor: Munkásakadémia. A vállalat jövő évi és középtávú tervei. Tóka Jenő vezérigazgató előadása.

18 órakor: Ifjúsági klub. Arany Rock. Dr. Földessy Dénes előadása.

12-én 17 órakor: Omega Fan Club. Beszélgetés a hippimozgalomról.

13-án 15,30 és 17,30 órakor: Keresztül a nagy vízválasztón (amerikai film).

19,30 órakor: Őszi maraton (szovjet film).

14-én 10,00, 15,30 és 17,30 órakor: Keresztül a nagy vízválasztón (amerikai film).

18 órakor: Disco. Műsorvezető Tuczai József.

19,30 órakor: Őszi maraton (szovjet film).

15-én 18 órakor: Ifjúsági klub. Játékfilmvetítés.

19,00 órakor: Hétfő esték a Ságváriban. Tám László fotóművész diaporáma szerzői estje.

Huszonöt év a közművelődés szolgálatában

Mindig együtt az emberekkel

Közel negyedszázad a közművelődés szolgálatában egész embert kívánó, sokszor családdal járó feladat. A családdás keserű szájízt szül és többnyire felőrli a tenniakarást, letöri az akaratot. A Ságvári Endre Művelődési Ház ma már nyugdíjas igazgatónője — aki a közelmúltban vette át a Szocialista Kultúráért miniszteri kitüntetést — rácáfol erre az állításra. Marika (Horváth Jenőné) 25 év felelősségteljes munkájával a háta mögött ma is vidám, jókedélyű, tele ambícióval.

— Barcson születtem, édesapám, édesanyám téglagyárban dolgoztak, és bizony nekem is hamar kijutott a munkából. Tízéves voltam, amikor beálltam a sorba és együtt gyúrtuk, szárítottuk a téglákat. A munkanélküliség elől Pécsre költöztünk. Itt jártam iskolába, itt tanultam ki a varrószakmát. Néhány év múlva a Pécsi Nemzeti Színházhoz kerültem jelmeztervezőnek. Szerettem ott dolgozni, a végén már szinte elválaszthatatlanok voltunk a rendezővel, ő megmondta, hogy milyen korban játszódik a darab és én törekedtem arra, hogy valóban korhű legyen az a ruha.

— Férjemmel tagja voltunk az újhegyi bányász színjátszó csoportnak. Erre nagyon jó visszagondolni, rengeteg darabot mutattunk be a drámától az operettig. Jártunk falura is, és az előadásokért kapott pénzből nagyon szép könyvtárat rendeztünk be a kultúrotthonban. Talán ezért is áll nagyon közel hozzám a mi kis irodalmi színpadunk.

— A színházzal való szakítás nagy törést okozott az életemben. Férjemmel Miskolcra költöztünk, ő ott tanult az egyetemen és kisfiammal együtt vele mentünk. Újra a varrásból éltünk.

— Két év múlva jöttünk csak vissza Pécsre, de a színháznál már betöltötték a helyemet, férjem az uránhoz került, én megint csak varrogattam. Egyik alkalommal azzal jött haza, hogy a párttitkáruk arra kér, menjek ki hozzá Kővágószőlősre, mert szeretnének november 7-re valami szép ünnepséget rendezni és segítsek nekik.

— Tehát itt kezdődött a kapcsolata a vállalattal?

— Nem egészen. Akkor én kimentem — emlékszem parasztházaknál voltak az irodák — megbeszéltük a műsort, és elvállaltam. A Doktor Sándor Művelődési Házban tartottuk az előadást, egy egyfelvonásos drámát mutattunk be és sok szavalat volt. Sikerült. Ekkor kérdezték meg, hogy eljönnék-e a vállalathoz. Kezdetben bérleteket, ebédjegyeket adtam ki a bányászoknak. A közművelődéssel tulajdonképpen 1956 áprilisában kerültem közvetlen kapcsolatba, amikor Kertvárosban a Málomi úti központban helyet kapott a kultúrház.

— Itt kezdődött. Kultúrotthonvezető lett a kis téglaslányból — mondja elgondolkozva.

— Ebben az évben már mi szerveztük a bányásznapi műsort. Aztán az igények nőttek. Különböző szakkörökkel próbálkoztunk. Azokban az években indult be a rádiós és fotószakkörünk. Megszerveztük a vállalati fúvószenekart. Ezután a színjátszó csoport szervezését kezdtük el. Az ellenforradalom kicsit visszavetette ezeknek a beindulását, de azután új lendülettel fogtunk munkához.

— Elköltöztünk a Dózsába, itt indult be a néptánc csoportunk — 24 fővel. A néptáncfesztiválon szép eredményt értünk el, kétszer országos ezüstérmesek lettünk. Színjátszó csoportunk nagy tetszést aratott Tabi László Különleges világnapjával, melynek bemutatóján az író is részt vett és nagyon megdicsért bennünket. Kis epizódok ezek, de azért elmondom azt is, hogy pl. a munkásszálló első televízióját a mi színjátszóink bevételéből vettük.

— A Ságvári Endre Művelődési Házba 1961-ben költöztünk át, nagyon nagy szó volt ez, úgy éreztük ezután nagyon komoly dolgokat viszünk majd végbe.

— Munkásakadémiánk ekkor már aktívan működött — 1958-tól 1968-ig. Ekkor megszűnt, mert más kellett, valami jobb. Sokan azt hiszik, nem szabad a régi dolgokhoz visszatérni, azok elavultak. Ez nem igaz. Vissza lehet és vissza is kell térni, csak más, sokkal igényesebb formában. Erre példa, hogy öt éve ismét aktívan működik a munkásakadémia a vállalatnál.

— A művelődéshez szerintem szorosan hozzátartozik a tanulás, ezért megszerveztük a dolgozók iskoláját. Azt szerettük volna elérni, hogy az emberek kényszert érezzenek magukban arra, hogy legalább a nyolc általánost elvégezzék.

— Én is tanultam, először a gimnáziumot, majd a SZOT főiskolát végeztem el. Nagyon nehéz időszak volt, sokszor előfordult, hogy egy késő éjszakába nyúló rendezvény után, hajnalban vonatra ültem és délelőtt már vizsgáztam Pesten.

— Menet közben sorra indultak be szakköreink, a technikai klub keretében rádiós amatőreink már 210-en voltak, a fotószakkör is nagyon sok érdeklődőt vonzott. A feleségek részére szabás-varrást tanítottunk, a gyerekeknek zeneóvodát szerveztünk. Talán hihetetlennek tűnik, de modellező klubunk is nálunk kezdett (58-ban), de aztán túlnőtt rajtunk. Képzőművészeti szakkörünk is 16 éves. Elég sok kiállítás is volt már a műveikből.

— Ezek az eredmények talán igazolják azt, hogy mi mindig igyekeztünk megtalálni, mi az, ami a dolgozóink többségét érdekli. Ezt a célt szolgálta a Szocialista brigádklub létrehozása is, ahol kisebb kollektívák saját elképzeléseiket valósíthatják meg, szabad kezet kapva a szervezésben, lebonyolításban.

— Milyen érzés volt átköltözni az „új Ságvári-ba"?

— Hallatlanul nagy öröm volt számomra, egyrészt azért, mert most már nem áll semmi útjába a még színvonalasabb, jobb munkának. Másrészt úgy érzem, szép ajándék volt az élettől, hogy még egy évig itt dolgozhattam ebben a csodaszép épületben. Nem vidám dolog ennyi év után búcsúzni egy olyan munkakörtől, amellyel az ember szinte együtt élt. Viszont megnyugtat az a tudat, hogy utánunk fiatalok jönnek, tehetségesek, lelkesek, akik átveszik tőlünk a hivatásszeretetet, tovább fejlesztik azt, amit mi elképzeltünk — mondta befejezésül Marika.

A népművelők munkája nem mindig produkál látványos dolgokat. A siker apró megmozdulásokból, egy-egy jól sikerült rendezvényből áll össze. Legfontosabb azonban az, hogy az ember mindig közel legyen az élethez, abból merítsen témákat, ismerje és szeresse a közösséget, akikért és akikkel együtt dolgozik.

Erb Éva

Kétoldalú feladatról van szó

Mélyebben kutatni az uránt

Nem régen ünnepelte vállalatunk az uránkutatás beindulásának 25. évfordulóját. Az eltelt 25 év sok eredménnyel és reménnyel járt. Az ország legkülönbözőbb hegyvidéki területein és kőzetkibúvásain elvégzett megfigyelések, valamint a légi felderítések nagyszámú uránfeldúsulást mutattak ki. Lelőhely azonban a körültekintően végzett munka ellenére — a mecsekin kívül — nem alakult belőlük. Kutatóink az új ötéves tervben, az új évtized kezdetén egyértelműen és halaszthatatlanul egy megérett problémával találják szembe magukat: mélyebben kell kutatni az uránt!

A feladat kétoldalú: mélyebben kell kutatni közvetlenül az uránércesedést, de mélyebben kell kutatni az esetleges uránhordozó perspektivikus képződményeket is.

Az első feladat úgy oldható meg, hogy fokozzuk a közvetlen uránkutató módszerek (radiometria, emanometria) „behatolási" mélységét. Ez elérhető az érzékenység növelésével, a zavarszint csökkentésével, vagy az eszközöknek a kutatni kívánt szinthez való megközelítésével. Az utóbbi a legdrágább és különböző okok miatt nem mindenütt valósítható meg. Hasznosnak bizonyulna az ún. indirekt geokémiai módszerek alkalmazása is.

Kutatóink az utóbbin kívül elsősorban az emanometria lehetőségeinek bővítésével foglalkoznak. Az emanáció keletkezési helyétől néhány méterre, újabb hírek szerint ennél lényegesen nagyobb távolságra is elvándorolhat. Kellően kiszűrve a zavaró hatásokat, ami elsősorban hosszú idejű, azonos körülmények között végzett észleléssel, az eszközök megfelelő kialakításával érhető el, az adatok nagyobb mélységről származó információt hordoznak.

Sokat vitatkoztunk azon, hogy ez a mélység mekkora. Ma már úgy tűnik kikristályosodik az a nézet, hogy mindenféleképpen nagyobb, mint a gamma-módszereké. Sajnos a módszer alkalmazási költsége is, ami a telepítésnél nagyobb előkészítést, megfontolást, körültekintést ír kötelezően elő. Az egy módszerre eső költségek csökkennek a komplexitással, azaz többek között pl. a nyomdetektoros módszer lyukanyaga képezheti a geokémiai vizsgálatok mintáit, de az egy hektárra eső kutatási költség így is többszöröse a korábbinak.

Az uránhordozó perspektivikus képződmények kutatása szintén egyre nehezebb feladat, mivel egyre nagyobb mélységre irányul. A képződményt nem elég megtalálni, abban az urán jelenlétét, ipari feldúsulását ki is kell mutatni. A bonyodalom elkerülése végett csak a megtalálással foglalkozunk. Ehhez is ma már a bizonyosság fokozása érdekében olyan geofizikai technika és technológia szükséges, amire vállalatunknak nem célszerű teljes mértékben felkészülni, egyes elemeit másokkal végeztetjük el. A kellően előkészítve telepített mélyfúrás is tartogathat, mint ahogyan több esetben tartogatott is meglepetéseket, ezáltal is növelve az „eltalált" fúrásharántolásra eső költségeket. A találati valószínűség növelése érdekében itt is a komplexitást kell növelni, amivel a kutatási költségek tovább nőnek, de fajlagosan az „eltalált" harántolás költsége csökkenhet.

A költségcsökkenés másik fontos tényezője a hazai és külföldi eredmények tanulmányozása, a rendszeres tapasztalatcsere kialakítása.

A problémákat áttekintve felmerülhet a kérdés: ilyen bonyolult körülmények között érdemes-e folytatni a Mecseken kívüli uránkutatást. A válasz egyértelműen igen. Erre feljogosít bennünket az ország ismert „uránszennyezettsége", ami helyenként ipari méretű lehet, másrészt az, hogy elveszett adat nincs; az ország különböző földtani és geofizikai szervezetei között szervezett adatáramoltatás van. Bárhol mélyüljön is az országban fúrás gammaadatai vállalatunkhoz eljutnak. Mi ugyanezt tesszük saját fúrásaink adataival.

Dr. Szabó János

Munkásművelődés

Immár ötödik éve annak, hogy elindult a munkásművelődés egyik formája a Munka és művelődés vetélkedő sorozat. Októberben a Kísérleti kutatási és automatizálási üzemben is lebonyolították az üzemi MM-vetélkedőt.

Az előző évek tapasztalata: a vetélkedősorozat nagyon hasznos, s amellett a dolgozóknak kellemes szórakozást nyújt. Most sem maradt el az izgalom, drukkolás és a jó hangulat. A kérdések és feladatok igen sokoldalúak voltak. Számot adhattak itt a dolgozók, hogy menynyire tájékozottak a pártkongresszus eseményeiről, a magyar—szovjet űrrepülésről. Ismerik-e államigazgatásunk felépítését, figyelemmel kísérték-e városunk fejlődését a felszabadulás óta? A vetélkedő irodalmi kérdéseit József Attila életútjából és verseinek elemzéséből állították össze. Sor került vidám ügyességi feladat megoldására is a tévé-focikkal. Ez a játék kitűnő feszültségoldónak bizonyult. Az utolsó fordulóban külpolitikai ismereteikről adhattak számot a lelkes versenyzők. A vetélkedő eredménye: I. helyezett Latinka brigád (technológia), II. helyezett Kémai '72 brigád (technológia), III. helyezett a Május 1. brigád (fiz. kőzettan).

Kovács István

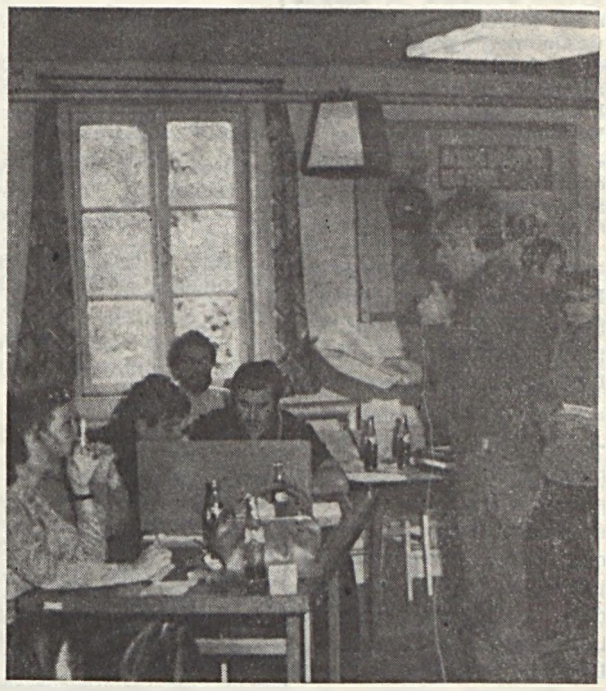

Felvételünkön Nagy Gyula játékvezető ismerteti a versenyzőkkel a feladatot. Kovács István felvétele

Vetélkedő szakasz zárása

A közelmúltban zajlott le három szakmai vetélkedő és a Munka és művelődés vetélkedő az ÉDÜ-ben.

A lakatos vetélkedőt Czérna István nyerte, Szabó Zoltán és Hoffmann László előtt.

A villanyszerelő vetélkedőn: I. Esküdt Béla, II. Szántóy Károly, III. Gradwohl József. A műszerész vetélkedőn Kopjár Ejnár bizonyult a legjobbnak Tóth László és ifj. Hoffmann József előtt.

A Munka és művelődés vetélkedőt a dr. Münnich Ferenc szocialista brigád nyerte 110 ponttal, II. a Hőközpont szocialista brigád 109 ponttal, III. a Táncsics szocialista brigád szintén 109 ponttal. A holtverseny után a villámkérdések döntötték el a helyezést.

Keller Gábor

Gyermektől a felnőttig

Az úszás frissít, felüdít

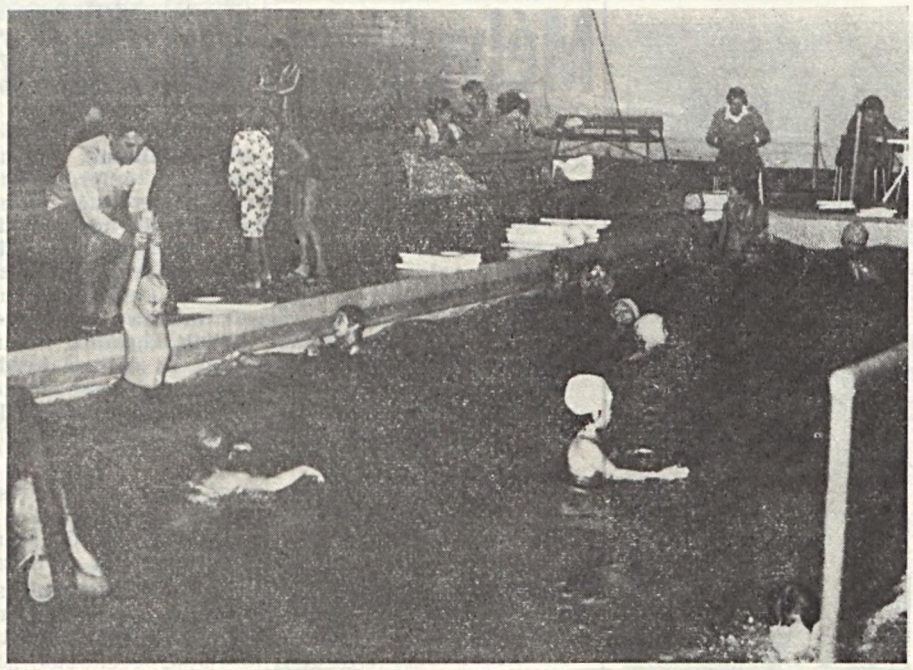

Az úszás szinte a csecsemőkortól kezdve az emberi kor legvégső határáig űzhető. Az úszás kellemes és egyúttal kitűnő sport. Miért? Mert az ember a leglágyabb közegben mozog, olyan intenzitással, ami számára a legmegfelelőbb. S mindezt, meghatározza az a körülmény, hogy a víz felszínén kell maradnia az embernek. Ennek alapvető feltétele, hogy tudjunk úszni. Aki nem tud, hamar megtanulhat, esetleg némi segítséggel.

Legjobb módszer, ha vállmagasságú vízben megfelelő levegővétellel, csukott szájjal és szemmel elengedjük magunkat a vízben. Tehát az úszás első feltétele, hogy megbarátkozzunk a vízzel. Ha ez sikerül, az úszómozgások elsajátítása jóval könnyebb.

Ússzunk tehát kezdetben csak keveset — az alapszabály itt is, mint annyi más sportágban a rendszeresség és a fokozatosság.

Eleinte elégedjünk meg naponta 25 vagy maximálisan 50 méterrel. Ha úgy érezzük, hogy ez már jól megy, ne a távot hanem a gyorsaságot növeljük. Idővel emelhetjük az adzésadagot, olyan formában, hogy felváltva növeljük az intenzitást és a távolságot. Az úszást bármely korban el lehet kezdeni. Egyre vigyázzunk, lehetőleg legyünk edzettek. A kornak megfelelően válasszunk úszónemet, például a 35 éven felüliek számára igen ajánlatos a mell-, a fiataloknak pedig a gyorsúszás. Ez általános tapasztalat és a megfigyelés alapjára épült tanács az úszni nem tudók számára.

Ismerjük Pécsett az úszás körüli nehézségeket. Pedig van rá mód, hogy a gyerekek és az úszni nem tudó felnőttek a Hullámfürdőben gyakoroljanak.

Szinte hallom a feleletet: — engem úgysem lehet megtanítani, nincs rá időm, ebben a korban már nem érdemes! Úszni mindenkit meg lehet tanítani, idő is jut rá, és a kor sem akadály, s mindehhez egy valami kell: erős akarat. Ússzunk tehát, mert úszni jó. És még valami: akik rendszeresen gyakorolják, kevésbé vannak kitéve a szív- és keringési zavaroknak — és ez nem kevés.

Kovács Miklós

Kitüntetés

Az Elnöki Tanács a nehézipari tárca területén huzamosabb időn keresztül végzett eredményes munkássága elismeréseként, nyugdíjba vonulása alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetésben részesítette Hucker Ferencet, vállalatunk személyzeti osztályának vezetőjét.

Sport

Flesch János:

Az első pécsi sakknagymester

Úgy hozta a sors, hogy a PMSC és a Hungarhotels által közösen szervezett nemzetközi nagymesterverseny november 3-án, Győző napján fejeződött be. Flesch Jánosnak, a PMSC éltáblásának az utolsó fordulóban a győzelmet egy döntetlen jelentette. Már ez a fél pont is elég volt ahhoz, hogy megnyerje a versenyt és megszerezze a nemzetközi nagymesteri címet.

Közvetlenül a nehéz mérkőzéssorozat után dr. Marton Istvánnál, a PMSC sakkszakosztályának elnökénél beszélgettünk az újdonsült nagymesterrel.

Húsz évvel ezelőtt óriási szenzációt keltett vakszimultán világrekordjával. Flesch János kivételes képességű sakkozó, így szinte magától értetődő a kérdés.

— *Miért kellett ennyit várni a nagymesteri címre?*

— Szabály, hogy nemzetközi nagymester csak az lehet, aki három éven belül legalább két alkalommal teljesíti a címviseléshez szükséges normát. Sajnos erre csak most nyílt alkalmam. Két éve ugyancsak itt Pécsett szereztem nagymesteri csillagot. Most azon kevesek egyike vagyok, aki Magyarországon lett nemzetközi nagymester. Ha jól tudom, 14 éve nem volt erre példa. Korábban külföldi versenyeken több alkalommal is teljesítettem a normát, közben legyőztem Korcsnojt, remiztem Larsennal és Bronstejnnel, de sajnos kevés ilyen erős versenyen indulhattam. Ez az oka, hogy eddig sosem sikerült három éven belül kétszer a normateljesítés.

— *Mióta sakkozik?*

— Harminc éve kezdtem sakkozni. 1951-ben országos ifjúsági bajnokságot nyertem, öt évvel később lettem mester, majd 1960-ban megjavítottam a vakszimultán világrekordját.

— *Hallhatnánk erről bővebben?*

— Egyszerre 52 ellenféllel játszottam, fejben. Ez azt jelenti, hogy a sakktáblákat és a hadállásokat nem láthatom, velem csak szóban közlik a lépéseket. Héttagú nemzetközi zsüri volt jelen a világrekord kísérletnél, amely 13 órát tartott. Egyébként dokumentumfilm is készült róla, amelyet 65 országban vetítettek. Utána vakszimultánok sorozatát adtam Nyugat-Európában. Sokan azt hitték, hogy ez egy tömeghipnózis és azóta sem tettek kísérletet a világrekord megdöntésére.

— *Sakk-szakíróként legalább olyan ismert, mint vakszimultán világrekorder.*

— Több nyelven jelentek meg már munkáim. A „Felkészülés a középjátékra" című német nyelvű könyvemet egy év alatt kétszer adták ki az NSZK-ban. A „Sakkvilágbajnokság 1976" című művem elnyerte az utóbbi tíz év legjobb sakk-könyve címet. Főszerkesztője vagyok egy német—francia nyelvű svájci könyvkiadónak.

— *Hogyan készült fel a pécsi versenyre?*

— Naponta nyolc órát dolgoztam új könyvemen, amit angol megrendelésre írok. Ez jó alkalmat adott a felkészülésre is, hiszen 20 ezer könyvoldalt és több mint 5 ezer játszmát kellett áttanulmányoznom. Kicsit fáradtan is érkeztem Pécsre, de végülis megérte.

— *Végülis veretlenül nyerte a versenyt.*

— Igen, és ez annál is inkább értékes, mert rendkívül kiélezett harc folyt. Nagyszerűen szerepeltek a fiatalok. Rajna és Popovics most először teljesítette a nagymesteri normát, és Cserna is igen közel állt ahhoz, hogy nemzetközi mesteri csillagot szerezzen.

— *Melyik volt a legnehezebb partija?*

— Több nehéz meccsem is volt, talán Cserna és Rajna ellen vívtam a legemlékezetesebbeket. Mindkettőjüket sötéttel sikerült legyőznöm.

— *Mit jelent a szakosztálynak egy nagymesteri cím?*

— Az erkölcsi megbecsülésen túl a szakosztály nemzetközi tekintélyét emeli — mondta dr. Marton István.

— Mindamellett egy nagymesternek jogában áll az itthoni és külföldi versenyeire egy-egy tehetséges játékost magával vinni. A most véget ért versenyen részt vett Karsa László is, a PMSC fiatal mestere, s bár ő nem ért el kiugró eredményt, de bizonyára hasznos tapasztalatokat szerzett. Sajnos az év első felében nem versenyezhetett, mert katona volt, de a közelmúltban bejutott a magyar bajnokság döntőjébe, ami nagyszerű fegyvertény és bízom abban, hogy a közeljövőben ő is nemzetközi címet szerez.

Nógrádi Gábor

REJTVÉNY

Rejtvényünk vízsz. 1. folytatva a függ. 14. és vízsz. 23. sorában a párt XII. kongresszusának határozatából idézünk egy mondatot. Megfejtésül az idézetet kérjük beküldeni a szerkesztőség címére 1980. december 10-ig. A helyes megfejtők között könyveket sorsolunk ki.

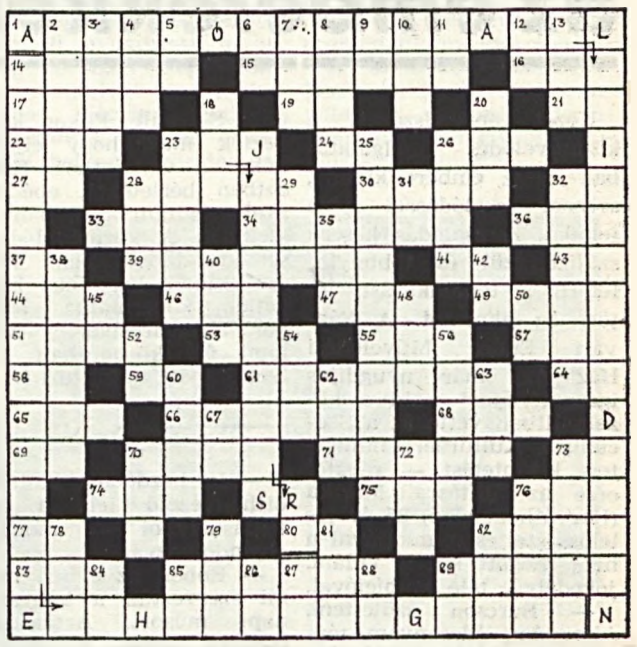

Vízszintes: 14. Szolgálatra beosztott katona. 15. Támogat. 16. Erre a helyre. 17. Kötőszó. 19. Kicsinyítőképző. 21. E. V. 22. Akadály. 24. Kettős megálló. 26. Ülőbútor. 27. Y. L. 28. Mesét mond. 30. Női név. 32. Névelő. 33. Telefonrövidítés. 34. Harangozik. 36. Becézett szülő. 37. Bróm. 39. Őszi hónap. 41. Szamárbeszéd. 43. Vés. 44. Szeszes ital. 46. Terasz páros betűi. 47. Bátor. 49. Főnemesi rang. 51. Vékony pamutfonal. 53. Utazással kapcsolatos. 55. Hajnalszín. 57. Középen ráfog. 58. Római negyvenkilenc. 59. Tojás – németül. 61. Adódó lehetőség. 64. Argon. 65. Irodai kapocs. 66. Állatvilág – németül. 68. Gyakori családnév. 69. Y. R. 70. Hálásan emlegeté. 71. Rendet csinál. 73. Nikkel. 74. Kerti szerszám. 75. Ipari növény. 76. Gy. T. 77. Azonos római számok. 80. A. E. 82. Szel. 83. Olajos növény. 85. Hívatja. 89. Maszírozó.

Függőleges: 2. Ragadozó állat. 3. Főpap. 4. Major vége! 5. T. S. 6. Amerikai hírügynökség. 7. Ollós állat. 8. Aramlat. 9. D. T. 10. Anyagi részecske. 11. Kutyalak. 12. Személyes névmás. 13. Férfinév. 18. Vízinövény. 20. Egyik oldal. 23. Házhelye. 25. Megjavít. 26. Becézett Péter. 28. Minőségellenőrző szerv. 29. Gyulladás. 31. Tantál. 32. Tűzrakáshoz kell. 35. Tagadószó. 38. Gyermekjáték. 40. Görög betű. 42. Fa része. 45. Vés. 48. Gorilla közepe. 50. Tetejébe. 52. Rénium. 54. Becézett női név. 56. Családi kapcsolatban álló. 60. Város Szlovákiában. 62. Kerületrövidítés. 63. Római 1049. 67. Fordított kötőszó. 70. Mint a vízsz. 74. 72. Bátor. 73. Fővetlen. 76. Maszíroz. 78. Szemmel érzékel. 79. Mező. 81. Község Komáromban. 82. Fél nyomor. 84. Kicsinyítőképző. 85. Kérdőszó. 86. Rénium. 87. Tova. 88. Kötőszó. 89. Kettős mássalhangzó.

Juhász Károly

Lapunk november 1-i számában közölt keresztrejtvény helyes megfejtése:

A könyv a nép kezében a leghatalmasabb fegyver a lelki és fizikai szabadságért folytatott harcban.

Könyvjutalomban részesültek: Varga Lászlóné (Pécs, Körösi Cs. Sándor u. 10/b. 1. 5, 7633), Weiner Erzsébet (7681 Hetvehely, Ady Endre út 6.), Mikola Jenő (III. sz. bányaüzem).

Fehér sport — mindenkinek

Télen is a szabadba!

A csendben duruzsoló kályha téli romantikája lassan kiveszőben van. A ma embere már nem húzza meg magát a téli időszakban otthonában, ha teheti – miért ne – kimegy a friss levegőre, a hideggel dacolva edzi magát. Jól tudjuk, ez is az egészséges életmódunkhoz tartozik, és így nem kell félnünk majd a tavaszi fáradtságtól, a téli legyengüléstől.

Egy japán közmondás szerint: ha menekülünk a hidegtől, utánunk jön. Van ebben sok igazság. Aki téli időszakban csakis a jól fűtött helyeket keresi, fázóssá válik, s mi több, gyakran meg is fázik. Igyekezzünk ezt elkerülni.

Finnországban szinte népszokásnak számít a hóban való fürdőzés. Érdekesebb eset: a tűzföldi indiánok a mínusz 10–20 Celsius fok hőmérsékletben sem viselnek ruhát. Egy utazó megkérdezett egy tűzföldit, hogy miért nem fázik ruhátlanul ezen a hideg éghajlaton. A benszülött a tudós fedetlen arcára mutatott, s az iránt érdeklődött, hogy az miért nem fázik. Persze abból ma már nincsen közvetlen hasznunk, ha csak arra szorítkozunk, hogy megszokjuk a hideget. Arról van szó, hogy a szervezet edzettségét növeljük, amely védelmet nyújt a hűléses megbetegedésekkel szemben.

A hideg az embert általában gyorsabb mozgásra készteti, ez által gyorsul a vérkeringés, erősebb szívműködést és légzési munkát követel. A téli sportolás igen egészséges, ha tehetjük végezzünk minél több testedzést a szabadban. Hétvégeken tegyünk kirándulásokat a hófedte hegyekben, ha lehetőség van, korcsolyázzunk. Nagy előny ha téli üdülést választunk, tiszta levegőben, és ami igen fontos gyakori napsütésben lehet részünk. Szóval itt a tél, ha az időjárás lehetővé teszi korcsolyázzunk, síeljünk, szánkózzunk, használjuk ki egészségünk érdekében a fehér sport adta lehetőségeket.

Kovács Miklós

MECSEKI Érchányász

Világ proletárjai, egyesüljetek!

A MECSEKI ÉRCBÁNYASZATI VÁLLALAT DOLGOZÓINAK LAPJA

XVII. ÉVFOLYAM 24. SZÁM ÁRA 1,50 FORINT 1980. DECEMBER 15.

Vállalták – teljesítették

A külszíni üzemek versenyében mindkét szakaszban az ÉDÜ került ki győztesen

Vállalatunknál a szocialista munkaverseny-mozgalomnak jelentős hagyományai és eredményei vannak. E mozgalomban a szocialista brigádok mellett a nagyobb közösségek — körletek, üzemegységek, üzemek — is versenyeznek tesznek vállalásokat. Ez évben a „Kongresszusi és felszabadulási munkaverseny"-t két szakaszban szerveztük, melyből az elsőt felszabadulásunk 35. évfordulója, a másodikat a 30. bányásznap tiszteletére. A külszíni üzemek közül mindkét versenyszakaszt az Ércdúsító üzem nyerte. Ebből az alkalomból beszélgettünk dr. Patla Károly tervgazdasági osztályvezetővel és Róka Péter üzemvezetővel.

— Mi volt a fő feladatuk a külszíni üzemeknek a két versenyszakaszban?

DR. PATLA KÁROLY:

— A külszíni üzemek fő feladata kettős volt, az egyik az üzemi teljesítménymutatóra, a másik pedig a baleseti mutató javítására irányult. Ennek teljesítése során az Ércdúsító üzem ez évben jelentős gazdasági eredményt ért el, mellyel nagy mértékben hozzájárult a vállalati feladatok teljesítéséhez. Eredményüket elsősorban műszaki fejlesztési tevékenységükkel és közgazdasági elemző, értékelő munkájukkal alapozták meg.

RÓKA PÉTER:

— A kitűzött célok elérése érdekében a főbb feladatokat az üzem műszaki és fizikai dolgozóinak a radiometrikus és vegyi dúsítás hatásfokának javítása, az üzemidő-kihasználás fokozása és a fajlagos anyagköltségek csökkentése terén határoztuk meg.

*

— Mit tett az üzem a feladatok teljesítése érdekében?

RÓKA PÉTER:

— Az üzem szocialista brigádjai, egységei csatlakoztak mindkét versenyszakaszhoz és felajánlásaikat a kitűzött feladatok teljesítése illetve túlteljesítése érdekében tették meg. A dolgozók vállalásain túlmenően a kitűzött feladatok magasabb szintű teljesítését részben az előző években jól előkészített fejlesztési tevékenységünkre építettük. E fejlesztési munkánk része szorosan kapcsolódik ahhoz a hosszabbtávú rekonstrukciós fejlesztési munkához, amelyet a Kísérleti kutatási és automatizálási üzemmel és a Moszkvai Kutató Intézettel közösen végzünk. A kísérleti eredmények, valamint korábbi elemző eredményeink alapján modernizálást hajtottunk végre a radiometrikus dúsítás folyamatában. Többek között eggyel növeltük a dúsításra kerülő érc szitafrakcióinak számát; az új frakció dúsítására újtípusú gépet fejlesztettünk ki, melyből 4 darabot beépítettünk és a nagyobb méretű ércdarabok dúsítását végző gépeket átalakítottuk. A fizikai ércelőkészítés és vegyi dúsítás technológiai folyamatában olyan műszaki intézkedéseket hajtottunk végre, melyek eredményeként nőtt az üzembiztonság, csökkent az üzemkiesést okozó zavarok száma. Ilyen volt például a szorpciós drenázsok korszerűsítése, ezeken új szitaszövet alkalmazása, új gyantatisztító oszlopok beépítése, a hosszú élettartamú lágygumis bélésű csövek és idomok elterjesztése stb. Számítások, elemzések alapján a gazdasági optimum megközelítése felé módosítottuk a radiometrikus- és vegyi dúsítás műszaki paramétereit.

*

DR. PATLA KÁROLY:

— Az eredményt hozó feladatok megoldása mellett meg kell említeni, hogy az üzem eredményesen hajtott végre nagyobb jelentőségű felújítási munkákat is, melyek közül kiemelkedik a II. sz. golyósmalom kicserélése, melyhez kapcsolódóan vállalati munkarend-módosítást is alkalmaztunk.

— Hogyan lehet egyidőben beszélni a rekonstrukciót előkészítő kísérletekről és az ércosztályozón belőle származó üzemi eredményekről?

RÓKA PÉTER:

— Úgy, hogy a kísérletek folyamán nemcsak felismertük a modernizálásból származó nagy előnyt, hanem gyors és jól előkészített intézkedéseket tettünk az üzemi szintű gépátalakításokra. Elsősorban azoknál az ércfrakcióknál valósítottuk meg az átalakításokat, ahol a legnagyobb eredményeket kaphattuk. Tehát kísérletek és üzemi szintű megvalósítás párhuzamosan haladt. Ebből látható, hogy a rekonstrukciót lépcsőzetesen valósítjuk meg a szükségesség és lehetőség függvényében. Hozzá kell tennem, hogy az említett gyors megvalósításhoz szükséges volt a geofizikai osztály, a Kísérleti kutatási és automatizálási üzem, a szovjet és üzemünk megfelelő szakembereinek összehangolt tevékenysége.

— A végrehajtott feladatok nyomán milyen eredmények születtek?

RÓKA PÉTER:

— Nőtt a radiometrikus dúsítás hatásfoka, melynek eredményeként 17 százalékkal csökkent a meddő fémtartalma, vagyis ennek megfelelő mennyiséggel nőtt a vegyi dúsításra kerülő fémmennyiség. Nőtt a vegyi dúsítás fémkihozatala és csökkent a feldolgozás anyagköltsége. Az üzemidő-kihasználás és az üzemelés biztonságának növelésével 4 százalékkal növelhettük a feldolgozás mennyiségét.

*

DR. PATLA KÁROLY:

— A technológiai változtatások vizsgálatát közvetlenül összekapcsolták a gazdaságosság vizsgálatával. A radiometrikus dúsítás hatásfokának növekedése függvényében, valamint az évközi anyagárváltozások figyelembevételével határozták meg a feldolgozásra kerülő nyersérc összetételét, különös tekintettel a vegyi- és perkolációs feldolgozás közti elhatárolás helyes megálapítására. Ezt az elemző munka soha nem tekinthető befejezettnek, mert a technológia, anyagárak és egyéb költségtényezők mindig változnak. Így az elemző munkára a jövőben is folyamatos figyelmet kell fordítani. Az eredményeknél meg kell említeni, hogy a végrehajtott intézkedések lehetővé tették a vállalat bérkiegészítési pályázatában vállalt 2 százalékos többlet bányatermelés feldolgozását, ezen felül további 5 százalékos fémtermeléssel járultak hozzá a vállalás teljesítéséhez. E többlettermelés vállalati eredményünk alakulását is igen kedvezően befolyásolta.

Veress Tamás

Üzemzavar-elhárítást végeznek az ÉDÜ ércosztályozó kúpostörőjének olajszivattyú-házában Szabó János, Botka István és Vidák Zoltán lakatosok.

Katsy Imre, a IV. sz. bányaüzem 55-ös csapatán a vágatot takarítja a töltőgarat alatt.

Csöndör László felvétele

Hatékonyság, minőség

A szocialista brigádmozgalom jól betölti szerepét

Jövőre lesz két évtizede annak, hogy hazánkban sikerrel beindult a szocialista brigádmozgalom. Már sokszor és sokhelyen olvashattunk és hallhattunk a mozgalom jelentőségéről és eredményeiről, de e téma — gazdasági helyzetünket ismerve — semmit sem veszített időszerűségéből.

A IV. sz. bányaüzemben 100 szocialista brigád működik, ez a brigádok 60 százaléka. A vájvégi dolgozók 76 százaléka szocialista brigádtag. A szocialista brigádtagok 26 százaléka párt-, illetve KISZ-tag. A szocialista brigád cím megtisztelő, amit ki kell érdemelni, és többletfelelősséget ró a tagjai számára. Szocialista brigádjaink munkafegyelme példamutató. A gazdasági feladatokon túl jelentős társadalmi munkát végeznek. Ebben az évben a szocialista brigádtagok 11 ezer óra társadalmi munkát ajánlottak fel, amit már túlteljesítettek.

A vájvégi szocialista brigádok közül november közepéig 12 csapat teljesítette az éves tervét, közülük 10 ifjúsági brigád. Ha röviden csak jelzőkkel akarnánk illetni a szocialista brigádok munkáját, leginkább a hatékonyság és a jó minőség illene rájuk.

A szocialista brigádok sorában sajátos helyet foglalnak el az ifjúsági brigádok. A KISZ versenyfelhívások innen indulnak ki és itt találnak termékeny talajra. Igen nagy értékű bányászati berendezések jobb kihasználását és karbantartását vállalták el ifjúsági szocialista brigádjaink (például a 36-os, 50-es, 71-es). Ugyancsak az ifjúsági szocialista brigádok vállalásai közé tartoznak az új dolgozók betanításának nehéz feladatai.

A termeléssel kapcsolatos feladatok lelkiismeretes teljesítésén túl a szocialista brigádok tagjai nagy gondot fordítanak szakmai-politikai és kulturális önképzésükre. A kulturális igény kielégítése érdekében igen sokat nyújt a Ságvári Endre Művelődési Ház egyre színvonalasabb rendezvénysorozata. A Munka és Művelődés című mozgalomban 11 szocialista brigádunk már 5 éve rendszeresen részt vesz, ez vállalati szinten 55 százalékos részvételi arányt biztosít a IV. sz. bányaüzem számára. A különböző tömegsport-rendezvények résztvevőinek döntő többsége is a szocialista brigádok tagjainak sorából kerül ki.

A közösen végzett eredményes munka — amit az üzem erkölcsileg és anyagilag egyaránt elismer — a magánéletben is összetartja a szocialista brigádok tagjait. Gyakran segítenek egymásnak építkezések során, a szőlőmunkában és számos más területen. Nem egyszer közösen töltik együtt szabadságukat, itthon vagy külföldön.

Ezek után felvetődik a kérdés: hogyan tovább? Az eddigi tevékenységet elemezve, a tanulságok és hiányosságok ismeretében kívánjuk a mozgalmat tartalmi és formai vonatkozásban továbbfejleszteni, hasonló nemes célok érdekében.

Dr. Góbi János

Százhúsz család várja...

A Március 21 és a Május 1 szocialista brigád (Szolgáltató, üzemvitel).

„Egy kis melegség" karácsonyra

Létezik-e szebb karácsonyi ajándék, mint egy lakásátadás? Én úgy gondolom, nem! Szentlőrincen 120 család várja, hogy mielőbb beköltözhessen új otthonába. Ezek a fiatalok a MÉV dolgozói, így vállalatunknak nem közömbös, mikor foglalhatják el otthonaikat lakóik.

A cél érdekében a vállalati vezetés felkérte a MÉV Szolgáltató üzem üzemviteli üzemegységét a szentlőrinci hőközpont belső gépészeti szerelési munkálatainak elvégzésére, ez év decemberi határidővel.

A feladat igen nagy, felvetődött a kérdés: egy 500 lakás fűtésére alkalmas hőközpont szerelési munkáit el lehet-e végezni 31 nap alatt úgy, hogy mellette az üzemek hőenergiaellátása is biztosított legyen? Az üzemegység vezetése és a két szocialista brigád: a Május 1 és a Március 21 brigád dolgozói vállalták, hogy 31 nap alatt 8—10 fős létszámmal december 5-re elvégzik a hőközpont szerelési munkáit.

Az ott dolgozók többsége fiatal, helytállásukat bizonyítja, hogy KISZ-védnökség alá vonták a szerelési munkákat. A szerelők tudják és átérzik munkájuk jelentőségét: — 120 család vár az otthon meghitt melegére. Ennek érdekében ez a kis kollektíva e feladat befejezésével járul hozzá a vállalati lakásproblémák enyhítéséhez.

Réz Gyula

MECSEKI Ércbányász

A Mecseki Ércbányászati Vállalat dolgozóinak lapja
Felelős szerkesztő: Kablár János
Szerkesztő: Ragoncsa János
Szerkesztőség: 7633 Pécs, 39-es dandár út 19.
Telefon: 15-851
Vállalati tel.: 7-243, 7-147
Kiadja a Baranya megyei Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: Braun Károly
Kiadóhivatal: 7601 Pécs, Hunyadi út 11.
Telefon: 15-000

MÉV Nyomda 7633 Pécs, 39-es dandár út 19.
Felelős vezető: Sperczel János

Megjelenik kéthetenként
Előfizetési díj egy évre 36 forint
Előfizethető a szakszervezeti bizalmiaknál

Ny-623-4

A nevelő munka szerepe

A megelőzés mindenek előtt

„... A csökkent munkaképességű dolgozókat a vállalatok kötelesek elsősorban eredeti munkakörükben és szakmájukban, ha ez nem lehetséges, akkor vállalaton belül olyan munkakörben foglalkoztatni, ahol egészségük további romlása nélkül szakképzettségüket hasznosítani tudják...

... esetleg más vállalatokhoz áthelyezni illetőleg más munka végzésére betanítani vagy szakképzettségben részesíteni..."

(1/1957. [XI. 22.] sz. MüM–EüM–PM sz. együttes rendelet)

A fenti rendelkezés egyre növekvő fontosságát bizonyítja az a tény is, hogy a II. sz. bányaüzem szakszervezeti bizottságának ülése megvizsgálta a rehabilitált dolgozók helyzetét üzemünkben.

Bujtor Béla üzemvezető tájékoztatójából megtudhattuk, hogy — jelenlegi létszámunkat figyelembe véve — minden negyedik dolgozónk csökkent munkaképességű. 1980-ban 43 főt rehabilitáltunk, ebből 41 főt külszínen helyeztünk el. Közülük csak kettőt tudtunk a külszíni szállításhoz tenni, a többi 39 fő portás és fürdőkezelői munkakörbe került, részben a mi, részben vállalatunk másik üzemében, illetve külső üzemekben. Sajnos a rehabilitált dolgozóink száma így is állandóan növekszik. Külszíni állományban vannak, mivel a bányaüzemben a föld alatt, az akkumulátortöltői munkakörön kívül kimondottan könnyű munka nincs. Kedvező megoldásnak látszott a Szolgáltató üzem által — a közelmúltban — szervezett gépkezelő tanfolyam. Mi is azonnal megragadtuk az alkalmat, hogy dolgozóinkon segítsünk és 6 főt beiskolázunk erre. Nagy csodálkozásunkra az üzemorvosi vizsgálat csak 1 főt talált alkalmasnak erre a munkakörre. Felmerül a kérdés, melyik az a munkakör, amely a rehabilitált dolgozók részére egyáltalán megfelelő? Csak a porta és a fürdő?!

Amikor pedig külső üzembe irányítunk egy-egy dolgozónkat, jönnek a problémák: A megszokott munkatársak körében szeretnének dolgozni továbbra is. Külső üzembe kerülve nem kapják meg a húsegjutalmat ha általános egészségromlásban szenvednek. Külső üzemben nem érdekük, hogy ugyanugy dolgozzanak, mint az ottani dolgozók, mert az összkeresetük úgy is biztosított. Éppen ezért nem is fogadják őket szívesen, mert bérfeszültséget okoznak. Ha leszázalékolásuk megszűnik visszaveszi-e őket az üzem? A teljesség kedvéért meg kell említeni, hogy nagyon sok dolgozónk úgy értelmezi, hogy neki már nem is kell dolgoznia, s ha munkát akarnak rábízni akkor elégedetlenkedik.

A tájékoztatót több kiegészítés követte, amelyek érintették az egész rehabilitáció új alapokra való helyezésének tervezetét, valamint a rehabilitált dolgozóink nagy számának okait. Ilyenek — többek között — a védőfelszerelések használatának elmulasztása. Javasolták ezek fokozott ellenőrzését és megkövetelését. Ez ugyan olyan fontos, mint az a nevelő-meggyőző tevékenység, amely az üzemvezetés és a társadalmi szervek közös feladata. Meg kell tanítani az embereinket a nekik legmegfelelőbb életmódra. Mindenki úgy éljen, olyan életmódot folytasson a munka utáni szabad időben, hogy az ne egészségi állapotának romlását, hanem pihenést, regenerálódást jelentsen a másnapi munka érdekében Ez a betegség megelőzését, az egészség védelmét szolgálná, ami célszerűbb és kívánatosabb is mint a már beteg ember gyógyítása. Legyen ez az elsődleges szempont a számukra!

De dolgozóinkkal azt is meg kell értetni, hogy a rehabilitáltak üzemünkben tartása nem humánus cselekedet. Bár az egyén szempontjából annak látszik, de nem az a termelő csapatok számára! Hisz nekik kell megtermelni a rehabilitált dolgozók bérét is!

Nagy Sándor

Vigyázzunk jobban egészségünkre

Együtt — egymásért

A SZOT Munkavédelmi osztálya e sokatmondó jelszó jegyében hirdette meg a dolgozók egészsége és testi épsége védelmének érdekében az országos felhívást.

A II. sz. bányaüzem munkavédelmi bizottsága szintén e jelszó jegyében állította össze a novemberi munkavédelmi hónap programját.

A munkavédelmi hónap célja: az üzemvezetés segítse a jobb, egészségesebb munkafeltételek javításában, a dolgozók tevékeny részvételének biztosítása a veszélyforrások feltárásában, a balesetek megelőzésében, a foglalkozási ártalmak megelőzésében, illetve csökkentésében.

A munkavédelmi hónap rendezvénysorozatáról és a célul tűzött feladatok megvalósításáról beszélgettünk Turcsi Lajossal, a II. sz. bányaüzem munkavédelmi bizottságának vezetőjével.

— Munkavédelmi hónapot rendezünk, de a munkavedelem nem kampány jellegű feladat üzemünkben. Okulva az előző évek tapasztalatain már harmadik éve novemberben tartjuk a munkavédelmi hónapot. A korábbi évek igen rossz novemberi hónapi baleseti statisztikája ennek hatására valamit javult. Nagyon fontos a munkavédelmi feladatok végrehajtásánál az aktívák mozgósítása.

— Célja még az is, hogy dolgozóink ismereteit felelevenítsük és ez már a balesetek megelőzését szolgálja. A program tervezése során személyekre lebontottunk mindent, így biztosítottuk, hogy némi időeltolódással minden idevonatkozó feladatot végrehajtottunk.

— A rendezvények már október végén kezdődtek. A program szerint az szb tárgyalta a balesetelhárítási és egészségügyi intézkedési terv időarányos végrehajtását. Munkavédelmi őrök és műszaki dolgozók mozgósítása, felkészítése a feladatra és az agitációs propaganda munka is már októberben megkezdődött.

— Egyik fő balesetveszély a közethullás, mely több évre visszamenőleg elemzésre került, a baleseti jegyzőkönyv alapján. Külön-külön minden részletre kiterjedő ellenőrzést kapott a por-, zaj- és vibráció elleni védekezés. Egyéni védőfelszerelések használatát és az üzemi intézkedési tervben meghatározott műszaki feltételek biztosítását ellenőrizték fokozottabban a mindennapok során.

— A vállalati munkavédelmi szemle is megvolt, jegyzőkönyvben rögzített komoly hiányosság nélkül. Dolgozóink munkavédelmi ismereteinek felelevenítése, valamint az új, megváltozott rendelkezés elsajátítása érdekében a 47/1979. MT. sz. rendeletben foglaltakról készült plakátokat, táblákat helyeztünk el. Munkavédelmi totót készítettünk, ahol két telitalálatos: Zakor László mozdonyvezető és Debreczeni János vájár volt a nyertes.

— A munkavédelmi hónap csúcspontjaként a hónap utolsó munkanapján munkavédelmi vetélkedőt tartottunk, szocialista brigádjaink részére. Tavaly 32 brigád vett részt ilyen vetélkedőn. Az idén több nevezésre számítottunk.

— Összességében örömmel mondom, hogy nagyon aktívak voltak dolgozóink a rendezvényeken, valamint a feladatok gyakorlati megvalósítása során. Nagyon örülnénk ha ez az odafigyelés hosszútávon megmaradna, mert akkor sok baleset megelőzését szolgálná — mondta Turcsi Lajos.

Kukai András

Minden kártérítésnél többet ér...

Egyéni zajvédő eszközök használata

Az utóbbi évtized technikai fejlődése, a fokozott gépesítés ez idő szerint elkerülhetetlen módon egy új ártalom lehetőségét rejti magában. Amíg korábbi időkben a munka zaja és a pihenés nyugalma világosan elkülönült, addig napjaink technikája ezeket a határokat eltörölte. A háztartások gépesítésével, a közlekedés motorizálásával, az urbanizáció terjedésével, a hírközlés és információs eszközök meghangosodásával szinte kizárta annak lehetőségét, hogy a szervezet kikapcsolódjon a zajhatás alól.

Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy a szervezet a munka közben ráható zaj miatt bekövetkezett hallás-csökkenést és a vele egyidejűleg jelentkező egyéb igénybevételt nem képes kiheverni a két műszak közötti pihenő időben, mert korunk rohanó élettempója erre nem ad lehetőséget. Ezért mindinkább sürgető feladatként jelentkezik a zajhatások csökkentése, illetve ezen hatásokkal szemben az emberi egészség megóvása.

Az a tény, hogy a zaj elleni küzdelem elsősorban műszaki feladat, az eredményes munka nem nélkülözheti a dolgozó, az orvos, a gazdasági szakember áldozatos segítségét sem. Vállalatunk, így a II. sz. bányaüzem is 1965 óta foglalkozik a munkahelyek zajártalmának csökkentésével. A zajártalom csökkentése érdekében a műszaki megoldásokon kívül egyéni zajvédő eszközöket szereztünk be a zajos munkahelyeken dolgozók részére.

Miért szükségesek a zajvédő eszközök? A válasz egyszerű. Fejlődéstörténetileg a fül figyelmeztető szervként alakult ki és különleges helyzete részben anatómiai szerkezetéből következik. A szemet a pupillák összeszűkülésével automatikusan, a szemhéj lecsukása akaratilag védi az erős fényhatások ellen. A hallást veszélyeztető hanghatások ellen azonban védtelenek vagyunk. A fülnek nincs automatikus záró szerkezete. Így a zajoknak éjjel, alvás közben is érvényesülnek következményei, mégpedig akaratunktól függetlenül.

Ezért mindent el kell követni annak érdekében, hogy megvédjük különböző zajcsökkentő eszközökkel hallószerveinket a nemkívánatos, kellemetlen zajoktól. Kezdetben földugót alkalmaztunk, amely rugalmas gumiból, műanyagból készült és a hallójáratba elhelyezve elzárta a kívülről behatoló hangok útját. Ez nem felelt meg a követelményeknek, ezután a Bilsom hallásvédő vattát szerezte be a vállalat, s ennek rendszeres használata 1973 óta kötelező. Emellett a hallásvédő fültokokat kísérleti jellegel bevezettük.

A kísérletek eredményei után 1978 óta a Bilsom-hallásvédő vatta mellett a hallás védő fültok egyidőben történő használata is kötelező.

Ebben az évben dolgozóink 2 200 doboz Bilsom-vattát vételeztek fel, hallásvédő fültokból pedig 140 párat. Huszonhárom ventillátor hangtompítóval van ellátva. Elmondhatjuk, hogy dolgozóink legnagyobb része használja a hallásvédő eszközöket. Sajnos előfordulnak olyan esetek, hogy a fúrást vagy rakodást végző dolgozók használják a hallásvédő eszközöket, de azok, akik nem közvetlenül fúrnak, vagy rakodnak már nem.

A zajterhelést a zajbehatási idő csökkentésével is mérsékelni kell. Ezt a legegyszerűbben a több fúrókalapáccsal való lyuk fúrásával lehet elérni. Két fúrókalapáccsal történő fúráskor a zaj nem kétszerese az egy fúrókalapáccsal történő fúráskor keletkező zajnak, hanem csak néhány százalékkal több. Viszont a zajbehatási idő a felére csökken, mert a fúrási idő is a felére csökken. Ebből következik, hogy ha minél több géppel fúrunk annál kevesebb a zajban eltöltött idő.

A 29/1969. (VIII. 31.) Korm. sz. rendelet értelmében 1971. július 1-től a munkahelyen elszenvedett halláskárosodás kártérítésre jogosító foglalkozási ártalomnak minősül. Tehát kormányunk gondoskodik a megbetegedett dolgozóinkról. De minden kártérítésnél többet ér, ha az ember a védőeszközök használatával igyekszik megelőzni ezen foglalkozási megbetegedéseket.

Lischka György

Bemutatjuk a Szabó József szocialista brigádot

A tagok állandóan képezik magukat

A szerkesztő munka a fúrási adatok feldolgozásának egyik fontos mozzanata.

Egyed Imre felvétele

Azt hiszem jogos feltételezni, hogy a vállalatnál kevesen ismerik a Kutató-mélyfúró üzem lelőhelyi geológiájának munkáját. Ez nyilván azért van, mert az időnkénti külterületi „slágermunkák" vagy a bérmunkák és általában a fúrási munkák problémái az üzemet időben és pénzben sokkal közvetlenebbül érintik. A lelőhelyen folyó kutatási munkák összefoglalható eredményei pedig csak 10 év, vagy még hosszabb idő után jelentkeznek. Mindenesetre tényként kell figyelembe venni, hogy a lelőhelyi kutatások — beleértve természetesen a geológusok immár több mint 25 éves munkáját is — képezik azt a hátteret, amelyre ez az üzem bármilyen tevékenységében támaszkodik.

A lelőhely geológiájával eddig számos kiváló geológus foglalkozott. Munkásságuk eredményeként alakultak ki mai ismereteink és a fúrásos kutatás alkalmazott módszere. A klasszikus időszakban a lelőhelyi geológiára jellemző volt a felsőfokú végzettséggel rendelkezők nagy száma, akik mellett kiváló technikus gárda alakult ki. Ennek a gárdának üzemünkben dolgozó utolsó aktív tagja *Téglássy László.*

A lelőhelyi geológia mai feladatai elsősorban a lelőhely területének fúrásos kutatásával kapcsolatosak. Ezt röviden az alábbiakban lehet összefoglalni: — a kijelölt fúrások rétegsorának megtervezése, ami a fúrás műszaki tervének alapja; — a fúrás közben nyert adatok folyamatos értékelése földtani, esetenként fúrástechnikai szempontból; — a fúrások anyagának dokumentálása és a dokumentációk összeállítása; — a fúrások végleges adatainak folyamatos beépítése a szerkesztett földtani szelvényekbe és térképekbe, amelyek alapján — közreműködünk a bányászati tevékenység tervezésében; — esetenkénti részfeladatok megoldása, pl. az V. sz. bányaüzemi szállító- és légakna tervezéséhez a földtani alapok biztosítása, javaslat helykijelöléshez.

E munkák során a lelőhelyi üzemegységen kívül kapcsolatban vagyunk a karottázs csoporttal, a hidrogeológiával és újabban a számítástechnikai csoporttal. Ez utóbbival kapcsolatunk a gyakorlat diktálta tempóban erőteljesen fejlődik.

A lelőhelyi geológia keretein belül nemcsak a lelőhely szorosan vett és a fúrásos kutatásba vont területén, hanem annak közeli és távolabbi környékén is dolgozunk. Az itt alkalmazott kutatási módszer egyrészt a földtani térképezés, másrészt a korábbi években nyert adatok újraértékelése. A végcél mindkét esetben a további fúrásos kutatás, illetve egy magasabb szintű kutatás tervezés előkészítése.

A lelőhelyi geológiának a szerkezetkutató fúrások tervezésével, lemélyítésével és természetesen a dokumentálásával kapcsolatban is vannak teendők.

Az uránkutatáshoz kapcsolódó feladatain túl a lelőhelyi geológia munkát végez az üzem fúrási bérmunkáival kapcsolatban is. Ilyenek voltak eddig: közreműködés a Baranya megyei melegvíz kutatási program kidolgozásában, — szakvélemények készítése és adása, több bérmunkában lefúrt vízkút földtani dokumentálása.

A munkák legnagyobb részét a *Szabó József* szocialista brigád végezte, illetve végzi. A tizenhatszoros szocialista brigád vezetője *Dr. Barabás Andorné,* aki a lelőhelyi és délkelet-dunántúli feladatokon túl az országos programban is dolgozik. Palynológiai vizsgálatai nemzetközi szintet és értéket képviselnek.

A brigád minden tagja továbbképezi magát. Sifter Zoltánné már régebben, Szabolcsi Ibolya és Suha Gáborné az elmúlt évben munkája mellett szerezte meg kiváló minősítésű geológus technikusi oklevelét. A csoportnak tehát nincs olyan tagja, aki ne rendelkezne geológiai szakképzettséggel. A rendszeres politikai továbbképzéssel együtt ez lényeges jellemzője a lelőhelyi geológiának és fontos tényező az eddig elért eredményekben.

A csoport tagjai jelentős tevékenységet fejtenek ki üzemünk társadalmi életében is. (Szakszervezeti bizottság, jogsegélyszolgálat stb.) Külön büszkék vagyunk a fiatalokra, akik KISZ-munkájuk keretében az üzemi ünnepségeken évek óta szerepelnek, sikeres sportolók és szép eredményeket értek el a különböző vetélkedőkön is. Mindezek alapjául komoly szakmai munka és szakmai vetélkedőkön, dolgozatokon lemérhető gyors fejlődés szolgál.

Wéber Béla

Hasonló körülmények

Tapasztalatcsere

A Szolgáltató üzem vezetői — előzetes megbeszélés után — a gépkocsi szállítási üzemegység vezetőjével együtt tapasztalatcsere céljából felkerestek a Mecseki Szénbányák szállítási üzemét. A látogatást indokolttá tette, hogy a két üzem a mecseki körzetben hasonló körülmények között dolgozik. A fő ok mégis az 1980. október 1-től hatályba lépett, a Pénzügyminisztérium, a Nehézipari Minisztérium és a KPM autófelügyelet által kiadott rendelet volt, amely előírja az alkalmazható üzemanyagnormákat.

Az előzetes tárgyalásokon kiderült, hogy majdnem egyidőben készült el a Szénbányáknál és a MÉV-nél a rendelet nyomán a vezérigazgatói utasítás. A találkozáson — mely kapcsolatkeresés jegyében telt —, szóba került összehasonlítás képpen, hogy a két üzem milyen módon tudja végrehajtani az utasítást.

Közel azonosak a szempontok mindkét helyen, nálunk azonban más normák érvényesek a személygépkocsikra és mások a szállító járművekre. A bérezésnél sem mutatkoztak különösebb eltérések.

A találkozó során távlati tervként felmerült a járművek és fődarabok szakosított javításának lehetősége. Természetesen ezek még elképzelések. Érdemes volna más területen is megvizsgálni az együttműködés lehetőségét, a ráfordítások, a javítások átfutási idejének csökkentése érdekében.

Nagy Rudolf

A létszám teljes

Gond mégis van

A Szolgáltató üzem üzemviteli üzemegységében a gépkezelői létszám adott, jelenleg minden hely betöltött, tehát több dolgozót felvenni nem lehet. Végre, olyan munkaterületről is szólhatunk, ahol nincsenek létszámgondok, s az üzemegységvezető nyugodtan hajthatja állomra a fejét. Vagy mégsem? Hiszen ha a tervezettnél több kompresszor, illetve szivattyúkezelő betegszik meg, akkor már égető probléma jelentkezik. Erre az utóbbi időben egyre gyakrabban sor kerül, mert a gépkezelők nem fiatalok. Átlagosan ötvenévesek. Tehát ilyen esetben nincs „beugró" ember, nincs kit, vagy kiket a gépek mellé telepíteni. A bányának viszont kell a levegő, kell a víz.

Mit lehet ilyenkor tenni? Ha nem jön a váltó, nincs hazamenet a gépkezelőnek s megkezdheti túlműszakját. Hogy milyen hangulatban, azt nem kérdeztem meg.

— A gépkezelői munkakör betöltéséhez — mondja Takács Tibor, az üzem személyzeti vezetője — technikusi végzettség szükséges. Ilyen végzettségű dolgozónk egy sincs. A munkahelyek zajosak, a kereset nincs arányban a technikusi oklevéllel, úgy hogy máshol keresnek munkát maguknak, az ilyen végzettségű emberek. Tehát „kintről" nem jön hozzánk gépkezelő. Mivel azonban előbb-utóbb többen nyugdíjba mennek, gondolkodnunk kell az utánpótlásról. Azt csak súgva említem meg, hogy szerintem a technikusi végzettség előírása túlzott és felesleges.

— A vállalat munkaerőszükségletét e munkaterületen azonban így vagy úgy, de biztosítani kell — folytatja a gondolatot Bányász István, az üzemegység vezetője.

— Ezért novemberben 21 napos gépkezelői tanfolyamot indítottunk a vállalat dolgozói részére. Gondoltuk, hogy a rehabilitált bányászok közül többen jelentkeznek majd, s a jelenlegi „söprögetés" helyett idővel hasznosabb munkát végeznek. Rosszul számítottunk, mert a több száz rehabilitáltból mindössze két IV. sz. bányaüzemi és egy II. sz. bányaüzemi dolgozó jelentkezett. Üzemünkből hatan jelentkeztek, így a tanfolyam végeztével kilenc dolgozónak tudjuk kiállítani a gépkezelői munkakör betöltésére feljogosító papírt.

— A tanfolyam elvégzésével vállalták, hogy szükség esetén — betegség, nyugdíjbavonulás — gépkezelőnek átirányíthatók. Addig is mindannyian a tényleges gazdasági feladatukat végzik. E tanfolyamra már égető szükség volt, s most már üzemünk könnyebben „lélegzik" és nem kell meglevő gépkezelőinket túlműszakra benttartani — mondotta végezetül Bányász István.

Veress Tamás

Évek óta a legjobbak között

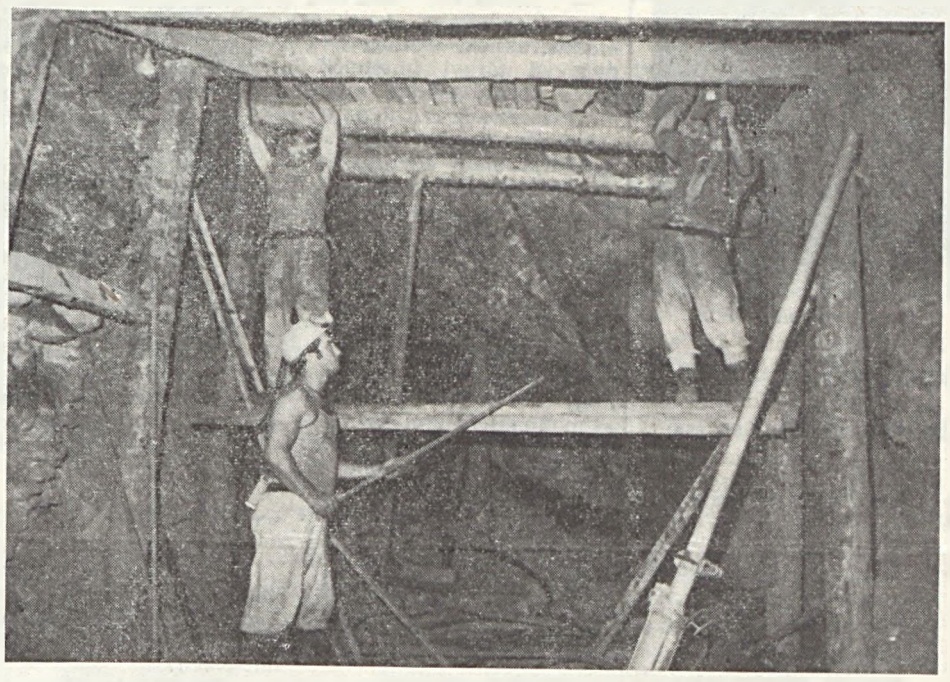

A IV. sz. bányaüzem 44-es csapata az 5. szinten a K-i kamrában biztosítást végez. Beregszászi László csapatvezető, Raffai Mihály szakvezető vájár és Raffai István vájár.

Csöndör László felvétele

Aranykoszorúsok

A IV. sz. bányaüzem 44-es fejtési szocialista brigádja évek óta a legjobb csapatok egyike. A többszörös aranykoszorús kollektíva két alkalommal nyerte el a vállalat kiváló brigádja címet. Kimagasló termelési eredményeiket bizonyítja, hogy idén is már októberre teljesítették éves terüket.

Pusch András az 1. sz. termelő egység főaknászával a most készülő új 4/5-ös ereszkén jutunk le az ötödik szintre.

— Néhány napja lyukasztott az 52-es úgy, hogy már erre is mehetünk — magyarázza. — Persze az igazi az lesz, ha már szállíthatunk is rajta. Sok termelő csapatunk dolgozik ebben a bányatérségben és a másik ereszke igencsak messze van.

A lyukasztástól nem messze dolgozik a csapat. A fűtét szegecselik.

A 44-es feltörése alatt a dudajelre hiába várjuk a választ.

— Biztosan fent dolgoznak — mondja kísérőm.

A feltörésfejből meredek gurító vezet fölfelé. Hol négykézláb, hol az oldalt kifeszített kötélbe kapaszkodva haladunk előre. Amikor felérünk, a jobbra kihajtott kamra enyhe emelkedése szinte lejtőnek tűnik.

— Jó szerencsét! — lihegjük.

— Jó szerencsét! Meredek egy gurító. Itt közvetlen fölöttünk már egy 4. szinti vágat van — mondja Beregszászi László csapatvezető és a főtére mutat.

— *Mégis hány fokos a gurító?*

— Pontosan nem tudom, úgy huszonkilenc, harminc — mondja a vájár.

— Huszonkilenc és fél — mondja mosolyogva a főaknász. — Ha harminc fokos lenne már külön járóosztályt kellett volna építeni.

A kamrában mindenhol faácsolat. Eszembe jut, hogy tavaly amikor náluk jártam ugyanígy mindenhol fabiztosítás volt.

— *Nem kedvelik a fémtámot?*

— Nem arról van szó — mondja a vájár. — Ez az előírás. Persze szívesebben dolgoznánk termelékenyebb munkahelyen, de nem panaszkodunk. A 30—40 csille itt is megvan. Egyébként most egy tömbomlasztásos munkahely előkészítésén dolgozunk.

— *De hagyományos fejtési csapatként?*

— Hosszú évek óta fejtésben dolgozunk. Ezt szoktuk meg és nem szívesen végeznénk már más munkát. Jól összeforrt a kollektíva ismerjük már egymás gondolatát is. Munka után is gyakran összejárunk. Ami köztünk van az már több mint munkatársi viszony, ez már barátság.

— *A 44-es már az I. sz. bányaüzemben is a vállalat egyik legjobb fejtési csapata volt. Hosszú ideje az élvonalban vannak. Mi ennek a titka?*

— Azt hiszem szerencsések vagyunk. Egészségileg jól bírjuk. Nem mondom, hogy úgy ugrálok mint egy húszéves, de orvoshoz csak ritkán kell mennem. Az évek során felgyülemlett szakmai tapasztalat és a műszaki fejlesztés pedig megkönnyíti a munkánkat — mondja *Beregszászi László* csapatvezető.

Nógrádi Gábor

Építkezés a Lahti utcában

Bizonyára még nem nagyon ismert ez az utcanév. A kertvárosi 39-es autóbusz végállomásának szomszédságában a finn testvérvárosról, Lahtiról elnevezett utcában az Ércbányász Munkáslakásépítő és Fenntartó Szövetkezet ez évben már 60 lakást adott át vállalatunk dolgozóinak. Az új módszerrel épült alagútzsalus, ötszintes épületekben tizenöt kétszobás lakás van lépcsőházanként. Ígéretek szerint év végéig még tizenöt lakás átadására kerülhet sor. Úgy legyen!

A kép jobb oldalán látható 37. sz. épület még elég sok visszalevő munkáról árulkodik. De egy jó év' végi hajrá eredményeként 15 boldog család töltheti új lakásban a karácsonyi ünnepeket.

Kovács István felvétele

Bányászaink közművelődési helyzete Pécsett

Beszélgetés a BDSZ kulturális osztályának munkatársával

Közművelődésünk jelenlegi iparági gondjairól, helyzetéről beszélgettünk pécsi tartózkodása idején *Ladányi Andrással,* a BDSZ kulturális, nevelési és sportosztály politikai munkatársával.

— *Milyen tapasztalatai vannak az iparágon belül, bányászaink közművelődési helyzetéről?*

— Rendkívül sokrétű, színes palettája van a módszereknek, ahogy a meglevő tárgyi feltételekkel a közművelődési munkát végezzük. Állományi létszámban közel 120 000, nyugdíjasokkal együtt százhatvanezer ember a BDSZ-hez tartozó létszám, és ehhez negyvenöt művelődési ház tartozik. A többi iparághoz viszonyítva nem nagy a létszám, de területi szórtsága adja a sokrétűséget. Jelenlegi irányzat és elnökségi állásfoglalás, hogy az üzemekbe, üzemi klubokba a munkások közé kell vinni a kultúrát. Sok ettől eltérő állapot is van, például Tatabányán. Ott központi feladatot lát el a Népház. A minden igényt kielégítő, legkorszerűbb színházteremmel, klubokkal, amatőr csoportok működési feltételének biztosításával szolgálja a művelődési célokat.

— Nagyon fontosnak tartjuk a különböző területeken és művészeti ágakban működő amatőr csoportokat. Itt az emberek a műveltségi szintjük emelése-fejlesztése mellett alkotó részesei is ennek a munkának és állandó utánpótlással is rendelkeznek.

— Munkásművelődésünk tárgyi feltételeit tekintve elég nehéz a helyzet az ország egyes területein. Egy-egy bányaüzem egy falu, vagy az üzem köré települt kolóniára épült. A korábbi évek ismeretes visszafejlesztése során sok mindent elhanyagoltunk. Most újra szükség van ezekre a területekre. A szépen felöltöztetett lakóházak között siralmas képet fest egy-egy művelődési ház. És a helyzet javítása elég költséges. Jelenleg pécsi látogatásom a munkásművelődés új intézményi hálózatrendszerének kidolgozását szolgálja. A Mecseki Szénbányák munkásművelődési hálózatát — művelődési házak irányítása alá tartozó területi, vagy üzemi jellegű klubok, könyvtárak, működését tanulmányoztam. Jó felépítési rendszerben működnek, de nem biztos, hogy ez a legjobb.

— *Hogyan jellemezhető és értékelhető mindez nálunk, a Mecseki Ércbányászati Vállalatnál?*

— A Ságvári Endre Művelődési Ház központi és területi feladatot lát el. A vállalat és az Uránváros művelődési igényét kell kielégítenie. Mióta az új épületrészt is bekapcsolták a munkába, sokrétűbb és jobb a művelődési ház munkája.

— *Végül, hogy érezte magát a II. sz. bányaüzem Pécsi Nemzeti Színházi bérleti előadásán, a Balett-esten?*

— Érdeklődéssel vártam az előadást, mert azon a munkás—művész találkozón ott voltam ahol *Tóth Sándor* balett-igazgató megígérte ezt a műsorösszeállítást, és előre garantálta a sikert.

— Igaza volt. Előadás közben volt időm a körülöttem ülők arcát figyelni, látható volt, hogy jól szórakoztak és jól érezték magukat, velem együtt.

K. A.

A SZERKESZTŐSÉG postájából

Lapunkban már többször foglalkoztunk az automata perselyek problémáival. Az észrevételekre a Volán 12 sz. Vállalat pb-titkára az alábbiakban válaszolt:

„A helyi járatainkon alkalmazott menetjegykiadó és viteldíjbeszedő automaták teljeskörű bevezetése 1977 szeptemberében történt.

— A bevezetést annak idején az élőmunka megtakarítás indokolta. Meghatározott cél volt az olyan készülék beállítása, amely megfelelő érme bedobásával menetjegyet szolgáltat ki. Felsőbb szerveink nyugati relációban alkalmazott gépek beszerzését is megkíséreltték, a rendelkezésre álló devizakeret azonban csak a szovjet kivitelezésben készített és jelenleg is alkalmazott készülék beszerzését tette lehetővé. Általános tapasztalat, hogy a bevezetést követően a meghibásodások száma mintegy 80 százalékkal csökkent. A helyi javító részlegünk által alkalmazott újítás 1,– Ft-os érme elfogadását is lehetővé teszi. — Az utazó közönség nagyobb része elsajátította és megfelelően alkalmazza a készülék kezelését. — Előírás szerinti kezeléssel és az előírt érmehasználattal a meghibásodás szinte kizárt. — A meghibásodások elhárítására állomásainkon javító szolgálat működik. — A meghibásodások mintegy 95 százalékát a nem megfelelő érme használata okozza. — A meghibásodás csak külső beavatkozással hárítható el. — Az ellenőrzéskor próba érme bedobásával a készülék üzembiztonsága ellenőrizhető.

Menetjegy ellenőreink a járatok ellenőrzésekor minden esetben meggyőződnek a készülékek üzemképességéről, így a pótjegy kiadásokat is csak akkor alkalmazzák, ha a készülék üzemképes és a menetjegyváltást az utas elmulasztotta.

Héra István
pb-titkár

Társadalmi munka az ÉDÜ-ben

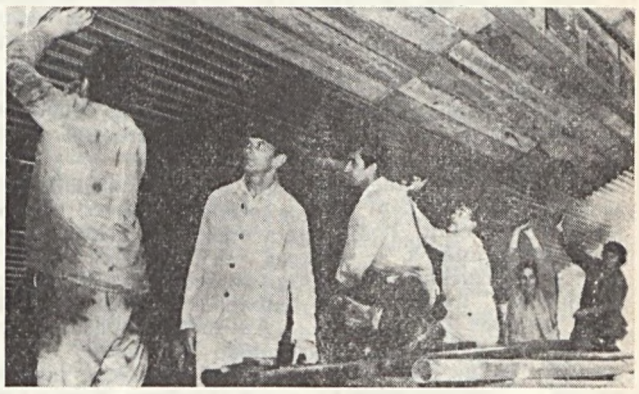

Műhelyüket bővítették, bontottak, falaztak, tetőt javítottak társadalmi munkában a lakatos szakmabeliek. Most ismét hallattak magukról. Munkaidő után Alu-profil lemezzel borították a műhely mennyezetét, az ÉDÜ dr. Münnich Ferenc szocialista brigád tagjai.

Keller Gábor felvétele

Műveljük, szórakozzunk

A SÁGVÁRI ENDRE MŰVELŐDÉSI HÁZ PROGRAMJÁBÓL

16-án 17 órakor: Ságvári Filmklub. Idegen arcok (magyar).

17-én 15.30 órakor: Mozi: Az acélváros titka (csehszlovák).

19.30 órakor: A tanú (magyar).

20-án 15.30 és 17.30 órakor: Cirkus Maximus (magyar).

19.30 órakor: Tizenhármas: vesztes szám (csehszlovák).

20-án 17 órakor: Magányosok klubja: Zenés klubest.

21-én 10, 15.30 és 17.30 órakor: Cirkus Maximus (magyar).

19.30 órakor: Tizenhármas: vesztes szám (csehszlovák).

18 órakor: Disco. Műsorvezető: Tuczai József.

22-én 18 órakor: Ifjúsági klub: Rockvetélkedő.

23-án 17 órakor: Omega Fan Club: Omega Karácsony.

23-án 17 órakor: A II. sz. bányaüzem nyilvános rendezvénye a Pécsi Nemzeti Színház művészeinek közreműködésével, Karácsonyi koncert címmel.

24-én 15.30 és 17.30 órakor: Szarvacska-manócska (szovjet).

27-én: 15.30, 17.30 órakor: Mégis meglátod az eget (szovjet).

19.30 órakor: Norma Rae (amerikai).

17 órakor: Magányosok klubja. Zenés klubest.

28-án 18.15, 30-án 17.30 órakor: Mégis meglátod az eget (szovjet).

19.30 órakor: Norma Rae (amerikai).

29-én 18 órakor Disco. Műsorvezető Tuczai József.

30-án 17 órakor: Ságvári Filmklub: Hétköznapi fasizmus (szovjet).

31-én 17 órakor: Magányosok klubja, Klubszilveszter.

Propagandista klub programja.

15-én: Központ, marxista vitakör. Előadó: Heller Alajos.

16-án: KISZ-bizottság, Kilián kör.

17-én, 18-án és 19-én: Titkári továbbképzés.

22-én: ML esti középiskola, II. osztály, foglalkozás filmvetítéssel. Előadó: Horváth Kálmán.

23-án: Szakszervezeti politikai oktatás.

A III. sz. bányaüzem nyugdíjas kommunistái részére november 21-én baráti találkozót rendezett az üzemi pártbizottság, ahol megemlékeztek a KMP megalakulásának évfordulójáról, és tájékoztatót hallgattak meg az üzem jelenlegi eredményeiről, feladatairól. Ezt követően fehérasztal mellett elevenítették fel a régi eseményeket. Felvételünkön a résztvevők egy csoportja látható.

Szabó Győző felvétele

A kollektíva erejével

Tartjuk eredményeinket

A Szolgáltató üzem föld alatti szállítási részlege 16 év alatt sokat fejlődött. Akik ott voltak a születésénél, még emlékeznek a kezdeti nehézségekre, a kezdetleges homlokbuktatókra, a csattogó, morgó kis Ganz-mozdonyokra, amelyekkel a hullámvasútnak beillő pályán szállítottuk a terméket.

Visszatekintve az eltelt időre az üzemegység óriási fejlődött. A társüzemek jobb kiszolgálása érdekében egész sor műszaki, technikai fejlesztést kellett kidolgozni. Ide tartozik pl. a szállítópálya kicserélése nagyobb teherbírású vasúti sínekre, az üzemképes mozdonypark kialakítása a csillemosó berendezés modernizálása, víztározó kiépítése amely biztosítja a csillék jobb kihasználtságát; a döntők, bunkerek kicserélése automatizálása, bányában az automata váltók beépítése, ügyes szerkezettel gépesítették a sárszedést ami igen munkaerőigényes és nehéz volt.

Most van kísérleti stádiumban a vasútépítéshez alkalmazható kavicsaláverő. Az év közepén üzembe állított 12 tonnás NDK gyártmányú villanymozdonyok 100 csille vontatására alkalmasak. A mozdonyok számára a közeljövőben felépül a mozdonyszín, amely biztosítja a nagyértékű gépek tárolását.

Az eredményes fejlődéshez hozzájárultak az üzemegység dolgozói, akik más területen is aktívak voltak. A vasútépítők a fenntartási munkák ellátása mellett ott voltak a „Ságvári" építésénél, a bányászlakások kivitelezésénél és különböző beruházásoknál. A szállítóbrigádok úgy szervezték a kiszolgálást, hogy ne legyen üreshiány. Szólhatnánk még a fateresekről, csillejavítókról, iparosokról, mindezek együttes jó munkáját bizonyítja a többszörösen elért kiváló üzemegység cím.

A jó gazdasági és politikai munka a biztosítéka az elért eredményeink megtartásának, és a további feladatok végrehajtásának.

Derjanecz Imre

Napjaink energiája

Látogatás a paksi nagyberuházáson

E. Rutheford, a világhírű cambridgei Cavendish-laboratórium vezetője, Nobel-díjas, 1933-ban kijelentette egy londoni tudományos ülésen, nem hisz abban a lehetőségben, hogy az atomenergia valaha is hasznosítható lesz gyakorlatilag. Honfitársa és munkatársa J. Chadwick már egy évvel e tényes állásfoglalás előtt megtalálta a neutront, azt a titokzatos részecskét, melynek létezését elméletileg már több mint tíz esztendővel felfedezése előtt bizonyították.

A neutron felfedezése óta a világ számos laboratóriumában foglalkoztak azzal, hogy az atommagot neutronokkal bombázzák. Különös érdeklődésre tartott számot az urán magjának neutronokkal való bombázása.

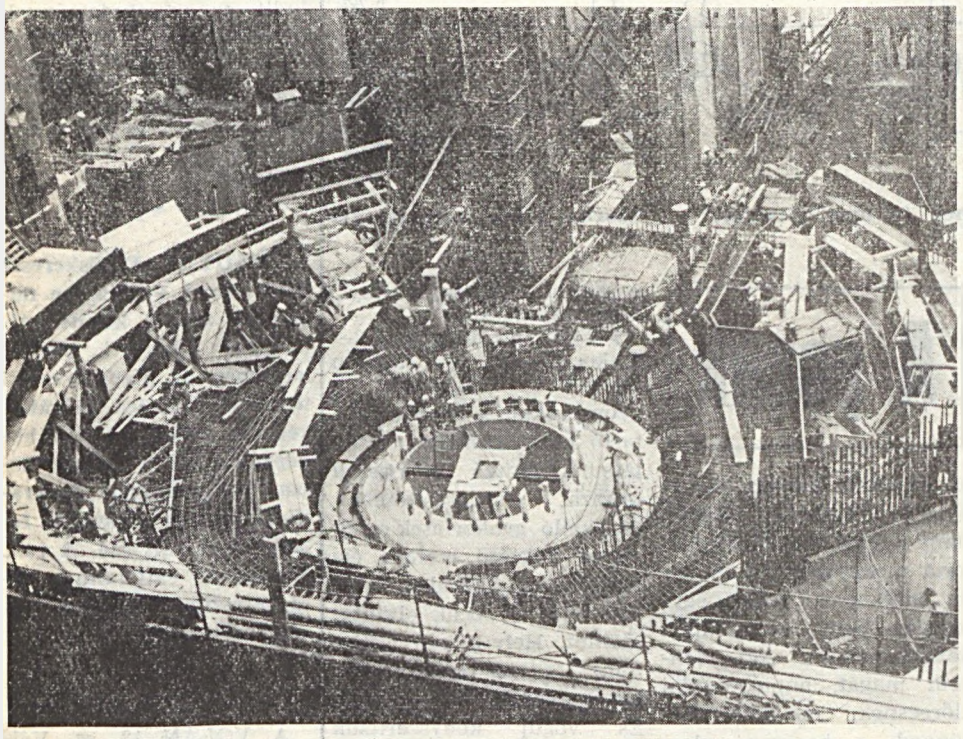

Az építkezés óriási méreteit jól érzékelhetjük képünkön: eltörpülnek az emberek a reaktor alapozásának zsaluzásán.

Az első európai reaktor a „lassú robbanás", az irányított láncreakciók eszköze egy szovjet kísérleti reaktor volt. A atommágyában, mai nevén az atomreaktorban a maghasadások következtében felszabaduló energia hőt fejleszt. Az atomerőmű alapjában véve egy „normális" hőerőmű, amelyben kazán helyett ez a reaktor szolgáltatja a szükséges hőenergiát a generátorok üzemeltetéséhez. Végeredményben azután hőenergia alakul át nagy távolságra könnyen elvezethető és szétosztható villamos energiává.

*

Az 1961-ben kidolgozott 15 éves energetikai fejlesztési program a magyar gazdaság energiahordozó szerkezetének gyökeres átalakítását, korszerűsítését tűzte ki célul.

1966-ban a szovjet és a magyar kormány szerződése alapján kezdődött meg az első magyar atomerőmű tervezése, majd építése Pakson. Az építkezés eleinte lassan haladt, de a világgazdasági körülmények gyors változása gyorsításra és átértékelésre kényszerítette mind az építőket, mind a tervezőket. A 70-es évek közepétől teljes erővel folyik a paksi atomerőmű építése. Az építés tulajdonképpeni első szakasza a 80-as évek közepén zárul. Ezen idő alatt készül el az 1760 MW teljesítményű, négy db 440 MW-os blokkból álló egység. Csak néhány adat egy ilyen blokkról: ún. második generációs víz-víz típusú reaktor, melynek a hűtőközege 43 ezer m^3/óra. Az aktív zóna U-töltete 42 tonna. A turbina gőzhőmérséklete 255 C°, a gőzfejlesztő hőátadó felülete 2510 m^2.

*

A Baranya megyei szovjet ösztöndíjasok klubja a közelmúltban kirándulást szervezett az épülő paksi atomerőműhöz. A résztvevők tájékoztatást kaptak e hatalmas beruházás menetéről, s megtekinthették az építkezést.

*

Pécsről Budapest felé haladva az atomerőműhöz vezető déli bekötőút mellett hatalmas táblák tájékoztatják az utast. Atomerőmű épül szovjet együttműködéssel. KISZ-építkezés.

A hétemeletes irodaház eltörpül a hatalmas betonszekrények között. Az első 440 MW-os blokk már majdnem készen van, a második gyors ütemben épül, folyik a harmadik, s negyedik blokk alapozása. A Ganz Villamossági Művek által készített transzformátorok óriás szigetelői mind rakéták merednek a Duna felé. A Dunáról mesterséges leágazást építettek, hogy a víziúton való szállítást megkönnyítsék. Óriás betontalpakon futó daru segíti a kirakodást. Három méter átmérőjű fémcsövön át jön a Duna vize. Mint egy hatalmas akvárium, olyan a víztisztító berendezés, ahol filterek, szűrőberendezések biztosítják az egyébként teljesen zárt rendszerben keringő ipari víz tisztaságát, s zárják ki a környezet bármilyen szennyeződésének lehetőségét. Vidám, élénkszínű panelépületekben a laboratóriumok lesznek. Itt vizsgálják majd azt is, hogy a biztonságtechnikai berendezések — köztük az, melyet itt alkalmaznak először, s bármilyen apró hiba esetén is teljes biztonságot nyújt a környezet, az itt dolgozók részére — kifogástalanul működjenek, s a Nemzetközi Atomenergiai Ügynökség által kidolgozott igen szigorú követelményeknek tökéletesen megfeleljen a mi erőművünk.

A város, a korszerű új lakótelep felé tekintve látható az a nagy terület, ahova a tervezők már a további bővítésen dolgoznak.

Pákolitz István sorai kívánkoznak ide, melyben azt írja Paks múltjáról, hogy „... *Új utat nem vágott, de nem is volt útba...*" de „... *Imhol jóval messzibb-magasokra nőhet: Erőművel üzen jelennek-jövőnek*".

Kablár János

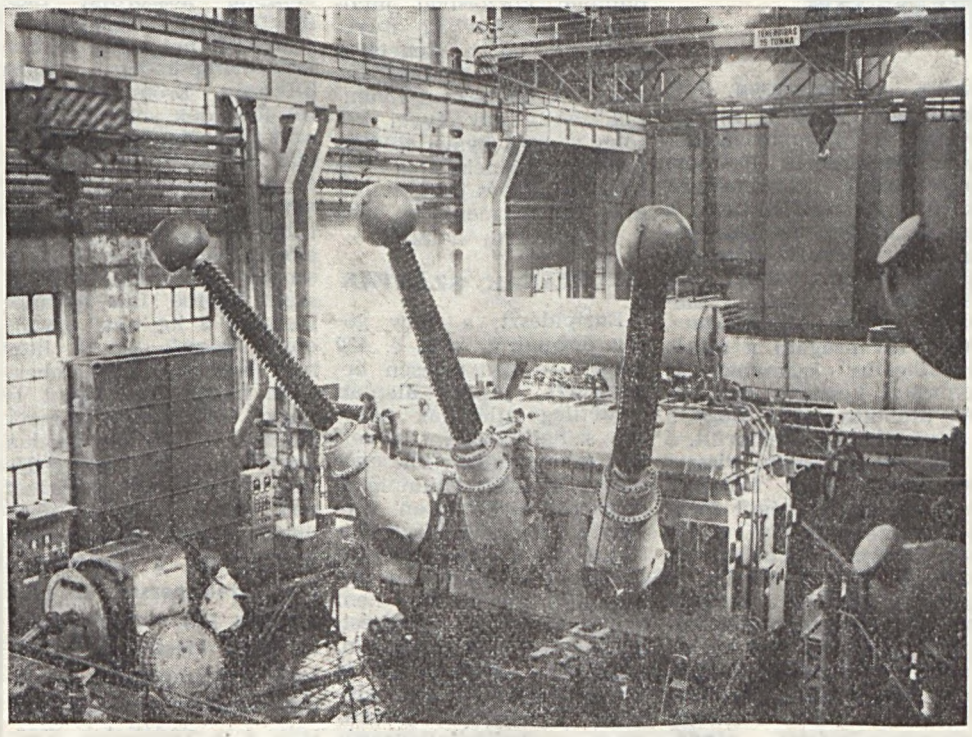

Kettő már készen várja az indulást, a harmadik szerelése most folyik a négyszáz kilovoltos transzformátorok közül. Képünk a Ganz Villamossági Művek próbaüzemében készült az egyik ilyen transzformátorról.

Együttműködés a bauxit- és uránkutatók között

A találkozó résztvevői a lövészverseny után. Egyed Imre felvétele

Négy szocialista brigád szerződéskötése

A tapasztalatcsere mindkét fél számára kifizetődő

A Kutató-mélyfúró üzem régóta tart szakmai kapcsolatot a balatonalmádi Bauxitkutató Vállalattal. A közelmúltban azonban 2—2 szocialista brigád kötött együttműködési szerződést. Ez az eddigieknél lényegesen magasabb rendű kapcsolatot jelent.

A fúrós műszakiak ez év márciusában szakmai továbbképzésen vettek részt Harkányban. Ott vetődött fel először a szakmai kapcsolatok bővítésének szükségessége. Ezért szeptember 12-én a Mecseki Üzemegység fúrósai Müller Ferenc vezetésével szakmai kiránduláson találkoztak a balatonalmádiakkal.

A látogatás viszonzása már előre elkészített terv szerint történt. Október 29-én a Kutató-mélyfúró üzem M—2 és M—15 szocialista brigádja és a műszaki vezetők fogadták a bauxitkutatók küldöttségét, az F—3, F—16 szocialista brigádokat. Ezután a terepen együttesen megszemléltek egy mag- és egy teljesszelvényű fúrást. A vendégek sok érdekeset láttak, tapasztaltak, különösen a nagymélységű fúrások szerszámai és technológiája iránt tanúsítottak nagy érdeklődést. Érdekelte őket a befejezést követő hidrogeológiai vizsgálatok módszere is. A szakmai ismertetés után lövészetben mérték össze tudásukat a résztvevő brigádok. Most a MÉV dolgozói nyertek. Végül baráti beszélgetésre került sor, ahol elkészítették a kapcsolat további fenntartásának és fejlesztésének tervét, s ezt együttműködési szerződésben rögzítették.

A szerződés megkötésének célja, hogy a mindkét vállalatnál földtani kutatófúrási munkát végző két brigád között olyan együttműködés jöjjön létre —, tanulmányi kirándulások, személyes kapcsolatok kialakítása stb. révén — mely elősegíti a brigádok szakmai gyakorlati tudásának fejlesztését, valamint kulturális ismereteinek szélesítését. E cél elérése érdekében évenként kívánnak találkozót szervezni. Ezen sor kerülne fúrási vagy ehhez kapcsolódó munkahelyek meglátogatására, szakmai tapasztalatok átadására, műszaki technológiák, gépi berendezések, szerszámok ismertetésére. A közös brigádgyűlés alkalmából tájékoztatnák egymást a szocialista brigádmozgalomban folytatott tevékenységekről, tapasztalatokról, vállalásokról is. Minden találkozón egy helyi kulturális, művelődéstörténeti nevezetesség megismerésére is sor kerülne.

A máris hasznosnak mutatkozó tapasztalatok bővítése mindkét fél számára kedvező eredményeket adhat, mely a munkavégzésben realizálódik. Ezért az üzem gazdasági-műszaki és társadalmi vezetősége messzemenően támogatja a fúróbrigádok hasznos kezdeményezését márcsak azért is, mert az 1981-es évtől kezdődően üzemünk mintegy 10 000 fm fúrást mélyít le bérmunkában a Dunántúli Középhegység területén a Bauxitkutató Vállalat megrendelésére. Ez a többéves program már nemcsak vállalati, hanem országos jelentőségű is.

Koch László

Sport

Sakk

Mester legyen a talpán, aki négy fordulóval a sakk-bajnokság befejezése előtt meg tudná jósolni a dobogósok végső sorrendjét.

Jelenleg az ÉDÜ és a II-es üzem 25—25 ponttal áll az élen holtversenyben a 23 pontos IV. üzem előtt. A hátralevő fordulók érdekessége a három együttes rangadója. Papírforma szerint slágermérkőzésnek ígérkezik az ÉDÜ—II. üzem összecsapása, de nem kisebb a tétje a II. üzem—IV. üzem, illetve ÉDÜ—IV. üzem mérkőzésének sem.

Tulajdonképpen még minden lehetséges e három csapat között, bár a IV. üzemiek 2 pont hátrányban vannak, de ez nem behozhatatlan. Az egyéni versenyben Szabó Mátyás 38 pontjával átvette a vezetést, a 32 pontos Soltésztól. Itt is a rangadó mérkőzések kimenetelétől függ a bajnoki cím sorsa. Sorsdöntő, hogy majd a két éllovas milyen eredményt ér el egymás elleni találkozón, illetve a további mérkőzéseken.

Kellemes meglepetés a Szolgáltató üzem csapatának visszatérése a bajnokságba. Elsősorban az eredményes játékukkal tüntek ki csakúgy mint a fiatal Drordzosz, aki a „menők" dolgát is alaposan megnehezíti. Szépséghiba, hogy az együttes a tavaszi fordulóról technikai okok miatt távolmaradt.

Kovács Miklós

Asztalitenisz

Befejezéséhez közeledik a férfi asztalitenisz csapatbajnokság. Eddigi tapasztalatok nem a legkedvezőbbek a fegyelemről és a rendről. Ugyanez mondható el a játékszínvonalról, a bajnokság folyamatosságáról is. Ennek oka elsősorban az idegen vállalatok csapatainak távolmaradása.

Ennek elkerülése végett módosításra kerül sor a jövőben. Megszűnik a kétcsoportos — A és B csoport — csapatbajnokság, egycsoportos versenyre kerül sor a MÉV-csapatok részvételével.

A PMSC bázisvállalatok részére továbbra is megrendezik a küzdelmeket a mévesek nélkül. Így remélhetőleg a Bányász Kupa visszakapja régi rangját, megbecsülését.

A bajnokság jelenlegi állása alapján a Központ továbbra is veretlenül az első helyen — 30 pont — áll és tőlük már nem lehet elnyerni a bajnokságot. A lejátszott mérkőzések alapján a II. helyen a két 18 pontos IV. sz. bányaüzem és a Szolgáltató áll, őket követi a 16 pontos Kís.-kut. és a 14 pontos III. üzem csapata.

A „B" csoportban befejeződtek a küzdelmek és kitűnő szereplésével a Kutató-mélyfúró együttese nyerte az idei bajnokságot, az Anyagosztály és IV. üzem „B" előtt, utolsó helyen a II. üzem végzett.

Az 1981-es évi bajnokság január közepén kezdődik csakúgy mint a női verseny.

K. M.

Régi ellenségünk

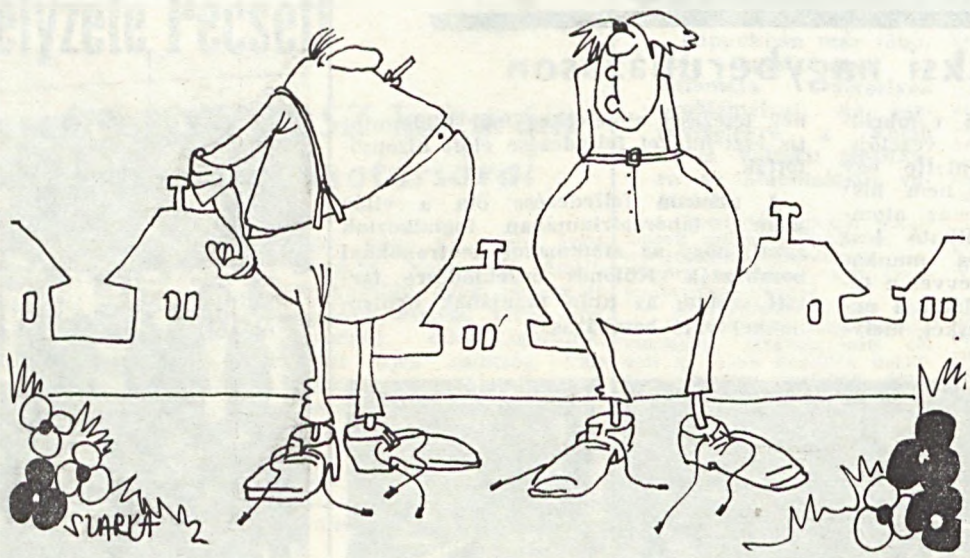

— Te megkötöd az én cipőmet, én meg a tiedet?! Szarka Tibor karikatúrája

A pocak

A gömbölyödő has bizony nem válik a férfiak díszére. Egy kicsit a fiatalság elmúlását is jelzi ez. Esetleg egy kis tekintélyt kölcsönöz, ezt azonban nem okvetlen a hassal kell megszerezni vannak ennek más, sokkal értékesebb módjai. Aztán az is igaz, hogy a terebélyes has éppen semmire sem jó. Akadályoz a ruganyos mozgásban, elcsúfítja az alakunkat, s ráadásul akadályozza a szabónkat jó szabású öltönyök készítésében. A hölgyek is úgy vélekednek, hogy inkább a domború mellkas mint a domború has válik a férfiak díszére.

A pocaktól való megszabadulás sok munkát kíván, de megéri a fáradtságot, mert nélküle egészen más emberré válhatunk. Ezért az első feladatunk egy kis önvizsgálat. Ennek alapján változtassunk életmódunkon olyan formában, hogy az elégetett kalória mennyisége nagyobb legyen mint a naponta felvett kalória mennyisége. Nem ritka amikor a pocak egyszerűen csak tartási hiba következménye. Aki elengedi magát, annak vállai előreesnek, mellkasa besüpped, a hasizmai elernyednek, és így a belső szervek akadálytalanul kinyomják a hasfalat. Roszszabb a helyzet, ha ehhez még párosul a zsírlerakódás. Így aztán nem csoda, ha a pocakunktól nem látjuk a cipőnket...

Ha már úgy hozta az élet, hogy van, hát szabaduljunk meg a fölösleges tehertől, mert lehet. Először is válasszuk meg a helyes kalóriamennyiséget, egyszerre ne együnk sokat és nehéz ételeket, ne igyunk nagyobb folyadékmennyiséget egyszuszra.

Például ha lehajtunk 3—4 korsó sört, az minden bizonnyal kipúposítja a gyomrunkat, s ez tágítja a tartó külső izmokat. Aztán lássunk hozzá a hasfali izomzat megerősítéséhez. Ezt kellő gyakorlatok rendszeres végzése mellett érhetjük el. Mindez még nem elég a pocak eltüntetéséhez. Helyre kell állítanunk a testtartásunkban bekövetkezett torzulásokat. És végül kényszerítsük magunkat arra, hogy kihúzott testtel járjunk, ülés közben se hagyjuk el magunkat. A mellkast emeljük ki, hasunkat tartsuk mindig behúzva. A hasfal behúzását jó ha külön is gyakoroljuk. Mindez eleinte sok nehézséget okoz, de később megszokjuk a helyes testtartást, amihez segítséget nyújtanak az erőfejlesztő gyakorlatok is.

Kovács Miklós

Hírek

A MAGYAR RÁDIÓ Pécsi Stúdiója december 4-én vállalatunk koncert fúvószenekarának részvételével stúdiófelvételt készített pécsi zeneszerzők műveiből.

*

DECEMBER 15-ÉN (hétfőn) 16 órakor a Ságvári Endre Művelődési Ház színháztermében dr. Örley Judit, az orvostudományok kandidátusa, gyermek-nőgyógyász, az Orvostovábbképző Intézet Nőgyógyászati Tanszékének adjunktusa Fogamzásgátlás a serdülőkorban címmel előadást tart.

*

A MAGYAR Vöröskereszt Pécs városi Vezetősége november 26—28 között vállalatunk központi tanácstermében az alapszervezeti titkárok részére továbbképzést tartott. A továbbképzésen az V. kongresszus határozatának megvalósításáról és a további feladatokról volt szó. A rendezvényen vállalatunk vöröskeresztes titkárai is részt vettek.

*

A VOLÁN 12. sz. Vállalat a Dinnyeberki telephelyről közlekedő régi típusú autóbuszt november hó végén panorámás autóbuszra cserélte, így a Szentlőrincről bejáró dolgozóink kulturáltabb körülmények között utazhatnak.

Személyi hírek

Kinevezés: Vállalatunk szakszervezeti bizottsága Dezső Attilát 1980. november 15-i hatállyal kinevezte a Ságvári Endre Művelődési Ház politikai munkatársává, Zsikó Jánost pedig december 1-i hatállyal a művelődési ház igazgatójává.

Nyugdíjba mentek: Szőke Sándor vájár (IV. sz. bányaüzem), Szegvári L[illegible]rinc ív-lánghegesztő (É[illegible] Simonfay Sándor m[illegible]rész (ÉDÜ), Gyenis J[illegible] betanított munkás (É[illegible]), Kovács Lajosné takarí[illegible]nő (Kutató-mélyfúró üzem), Dékány Lajosné takarítónő (Kutató-mélyfúró üzem), Eszéky Józsefné portás (Kutató-mélyfúró üzem), Béres Károly műszerész (Szolgáltató üzem), Magyar István elektrikus (Szolgáltató üzem), Mihály Jánc[illegible] gépkezelő (Szolgál[illegible] üzem), Antal Antalné takarítónő (Kísérleti kutatási és automatizálási üzem).

Meghalt: Dombi József mozdonyvezető (IV. sz. bányaüzem), Weiszmann József betanított munkás (ÉDÜ).

Tragédiák, események az ógörög olimpiai játékokról

Ókori miniatűrök

Az első: Az ókori játékok első győztesének nevét i. e. 776-ban jegyezték fel, Koroibosz személyében, aki a stadionfutásban (192,27 m) győzött. A hosszútávfutást először a 15. olimpián rendezték meg. A győzelmet a spártai Akanthosz szerezte meg, aki meztelenül versenyzett, a bírák és a közönség legnagyobb ámulatára. Ám mit tesz a gyakorlat, hamarosan általánossá vált, sőt, később a ruhátlan megjelenést még az oktatók — edzők — számára is kötelezően előírták az olimpiai szabályok, s mindezt tették a női versenyzők hiányában...

ÖNFELÁLDOZÁS

Az ókori játékok legkegyetlenebb versenyszáma a birkózás és az ökölvívás keverékeként kialakult pankráció volt. Arakhion ebben a küzdelemben kétszer diadalmaskodott, és a következőn is harcba szállt az újabb koszorúért. Az utolsó ellenfele földre teperte és nyakát a lábai közé szorította. Fuldokló hősünk fel akarta adni az életveszélyessé vált küzdelmet, amikor az edzője bekiabált neki: „Mily szép halotti dísz, ha valaki nem adja meg magát az Olimpiában". A versenyző végső kétségbeesésében kicsavarta ellenfele egyik lábujját, mire az fájdalmában feladta a küzdelmet. Amikor a bírák Arakhionhoz siettek, már halott volt mégis őt hirdették ki győztesnek — igazságosan — és a koszorút a tetemére helyezték...

PAPP LACI ELŐDJE

Az ó- és újkori olimpiai játékok közel három évezredes történetében egyetlen ökölvívó akadt aki túltett Papp László háromszoros olimpiai sikerén is! I. e. 572—560. Tiszandrosz sorrendben négyszer szerezte meg a győzelmet. A sziciliai bajnok hosszú, több órás úszásokkal edzette magát a Földközi tengerben...

„VÉRES KÖLTŐ"

Róma rettegett császára, a betegesen hiú, becsvágyó Néró is megkívánta az olimpiai koszorút. Megszerezte, de nem mindennapi körülmények között. Elrendelte, hogy i. sz. 65. évében esedékes játékokat 2 évvel halasszák el, mert csak akkor tud Göröghonba utazni. Először a két négyesfogata, majd kívánságára a csikótizesfogatok számában is győzelmi koszorút szerzett. Az utóbbiban úgy, hogy a császár kocsija felborult, ő maga kiesett, majd visszasegítették, hogy folytassa a versenyt, de végül mégsem tudta befejezni. A bírák, mivel számukra is kedves volt az életük, a császárt hirdették ki bajnoknak. Nérót e három koszorú sem elégítette ki, elindult a hirdetők (kikiáltók) versenyében is. Természetesen itt is a császár „diadalmaskodott", ráadásul még két olyan versenyszámot rendeztetett a görögökkel, amelyek nem szerepeltek Olümpiában. Ilyen volt a tragikus színészek (?!) és zenészek (?!) vetélkedője. Közismert, hogy Néró felülmúlhatatlan művésznek tartotta magát, így hát újabb két olimpiai koszorúval jutalmazták. Vajon ki merészelte volna a kegyetlen eszelős császárt legyőzni, vagy vesztesnek nyilvánítani? Alig egy évvel később viszont gyáva földönfutóként menekült a nép haragja elől és csak az öngyilkossága mentette meg a szégyenletes haláltól.

ATLÉTÁNAK SZÁNTÁK

Euripidészt, a nagy görög drámaírót — i. e. 480—406. — egy tévesen értelmezett jóslat alapján eredetileg atlétának szánták szülei. Eszerint nevelték, majd amikor felcseperedett, elvitték Olümpiába, hogy ott birkózásban versenyre keljen. A bírák fiatalnak és fejletlennek találták és eltiltották a porondtól. Euripidész nem hagyta abba a testedzést, így később a birkózásban, majd az ökölvívásban is szerzett koszorút az eleuziszi versenyeken. Szerencsére a hallhatatlanságát mégsem itt, hanem az „irodalom szent ligetében" szerezte.

A LEGHÍRESEBB

Az ókor bajnokai közül vitathatatlanul a brotoni Milan szerezte a legmaradandóbb hírnevet.

Az óriási erejű ifjú első olimpiai koszorúját még gyermekként érdemelte ki, s felnőttként még ötször győzedelmeskedett mint birkózó. Erőmutatványairól legendák sokasága maradt fent. Egyszer az olimpiai stadionban felkapott és a nyakába kanyarított egy négyéves bikát, s úgy futott körbe a közönség előtt. Több mázsás ércszobrát is a vállán vitte a szent ligetbe. Íme egynapi menüje: 8 kg hús, ugyanennyi kenyér és 10 liter bor! Nemcsak sportemberként hanem hazafiként is nagy érdemeket szerzett. Halála is különös módon következett be. Az erdőben járva egy fatörzset vett észre, melybe ékek voltak verve. Kezeit, lábait bedugta a hasadékba, hogy szétrepessze, de csak annyira telt erejéből, hogy az ékek kiestek, a fa részei összecsapódtak. Ő pedig mintegy hurokba szorult, s a vadállatok martaléka lett.

Tallózta: Kovács Miklós